

Tilinpäätös- tiedote 2016

Paluu kannattavaksi

Vuonna 2016 Outokumpu palasi kannattavaksi. Yhtiö julkisti uuden vision olla vuoteen 2020 mennessä ruostumattoman teräksen johtaja, joka luo alan parhaan arvon. Outokumpu sai myös päätökseen Euroopan uudelleenjärjestelyt, eteni Amerikassa ja teki ensimmäisen positiivisen liiketuloksen kahdeksaan vuoteen.

Ruostumaton teräs toi lisäarvoa lukuisille asiakkaille eri teollisuuden aloilla aina maailman suurimmasta tekoaltaasta Qatarissa Ruotsin Lossendammenin patoluukkujen kaltaiseen kriittiseen infrastruktuuriin. Ruotsin rautatieyhtiö SJ saattoi X2000-junien päivitysprojektissa käyttää uudelleen alkueräiset ruostumattomasta teräksestä valmistetut rungot. Cromerin rannikolla Isossa-Britanniassa ruostumaton harjateräs vahvistaa rantavalleja ja aallonmurtajia, jotta myös tulevat sukupolvet voivat nauttia Cromerin rannoista.

outokumpu
high performance stainless steel

Sisältö

Vuoden 2016 neljäs neljännes lyhyesti	2
Vuosi 2016 lyhyesti	2
Näkymät vuoden 2017 ensimmäiselle neljännekselle	3
Toimitusjohtaja Roeland Baan	4
Outokummun strategia.....	5
Markkinakehitys	7
Liiketoiminta-alueet	10
Taloudellinen kehitys	13
Turvallisuus, henkilöstö ja ympäristö.....	16
Osakkeet ja osakkeenomistajat.....	17
Tutkimus ja tuotekehitys.....	18
Riskit ja epävarmuustekijät	18
Hallinto- ja ohjausjärjestelmä	21
Markkinoiden ja liiketoiminnan näkymät	22
Hallituksen esitys voitonjaosta	23
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.....	23
Tilinpäätöslyhennelmä	25

Outokumpu palasi kannattavaksi: koko vuoden 2016 oikaistu liike-tulos oli 45 milj. euroa

Vuoden 2016 neljäs neljännes lyhyesti

Outokummun oikaistu liike-tulos nousi 38 milj. euroon kolmannen neljänneksen 32 milj. eurosta. Europe-liiketoiminta-alueen neljännes oli vahva: perushinnat nousivat ja kustannusvähennykset jatkuivat. Kausivaihtelu ja 9 milj. euron laskutuskorjaus toimittajalta vaikuttivat negatiivisesti Americasin tulokseen.

- Ruostumattoman teräksen toimitukset olivat 596 000 tonnia (608 000 tonnia)¹.
- Oikaistu käyttökate² oli 98 milj. euroa (110 milj. euroa).
- Oikaistu liike-tulos³ oli 38 milj. euroa (32 milj. euroa). Neljänneksen oikaistu liike-tulos sisältää 30 milj. euroa oikaisuja (8 milj. euroa) mukaan lukien raaka-aineisiin liittyvien varastovoittojen/-tappioiden ja metallisuojausten nettovaikutuksen -0 milj. euroa (6 milj. euroa).
- Liike-tulos oli 69 milj. euroa (40 milj. euroa).
- Liiketoiminnan rahavirta oli 199 milj. euroa (61 milj. euroa).
- Nettovelka laski 1 242 milj. euroon (1 396 milj. euroa).
- Velkaantumisasaste oli 51,4 % (65,3 %).
- Sijoitetun pääoman tuotto oli 2,6 % (9,3%).

Vuosi 2016 lyhyesti

Outokummun oikaistu liike-tulos kasvoi vuonna 2016 merkittävästi ja oli voitollinen 45 milj. euroa (-101 milj. euroa). Kannattavuus parani pääasiassa siksi, että konsernin kustannukset laskivat merkittävästi, ja toimitusmäärät kasvoivat erityisesti Americasissa. Edellisten vuosien tappioihin liittyvä 189 milj. euron laskennallisen verosaamisen kirjaus nosti koko vuoden tuloksen 144 milj. euroa voitolliseksi.

- Ruostumattoman teräksen toimitukset olivat 2 444 000 tonnia (2 381 000 tonnia).
- Oikaistu käyttökate oli 298 milj. euroa (196 milj. euroa).
- Oikaistu liike-tulos 45 milj. euroa (-101 milj. euroa)⁴.
- Liike-tulos oli 103 milj. euroa (228 milj. euroa)⁴.
- Tilikauden tulos oli 144 milj. euroa (86 milj. euroa).
- Liiketoiminnan rahavirta oli 389 milj. euroa (-34 milj. euroa).
- Hallitus ehdottaa, että vuodelta 2016 maksetaan osinkoa 0,10 euroa osakkeelta.

¹ Suluissa esitettävät vertailutiedot viittaavat neljänneksen luvuissa edelliseen neljännekseen ja koko vuoden luvuissa edelliseen vuoteen, ellei toisin mainita.

² Käyttökate (EBITDA) ilman oikaisuksi luokiteltujen erien vaikutusta. Oikaisuksi on luokiteltu olennaisia tuotto- ja kulueriä, kuten uudelleenjärjestelykuluja, arvonalentumisia, omaisuuden tai liiketoimintojen myyntiin liittyviä voittoja/tappioita sekä raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot/-tappiot sekä metallijohdannaisista johtuvat voitot/tappiot.

³ Liike-tulos (EBIT) ilman oikaisuksi luokiteltujen erien vaikutusta.

⁴ Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisten pitoaikojen muutos vuoden 2015 neljännellä neljänneksellä vaikuttaa lukujen vertailukelpoisuuteen ajanjaksojen välillä.

Konsernin tunnusluvut

		IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Liikevaihto	Milj. EUR	1 506	1 419	1 435	5 690	6 384
EBITDA	Milj. EUR	128	119	408	355	531
Oikaistu EBITDA (engl. Adjusted EBITDA) ¹⁾	Milj. EUR	98	116	21	309	165
Oikaistu EBITDA (engl. Underlying EBITDA) ²⁾	Milj. EUR	98	110	50	298	196
Liiketulos	Milj. EUR	69	40	341	103	228
Oikaistu liiketulos (engl. Adjusted EBIT) ³⁾	Milj. EUR	38	38	-40	57	-132
Oikaistu liiketulos (engl. Underlying EBIT) ⁴⁾	Milj. EUR	38	32	-11	45	-101
Tulos ennen veroja	Milj. EUR	43	13	352	-13	127
Tilikauden tulos	Milj. EUR	192	13	308	144	86
Osakekohtainen tulos	EUR	0,46	0,03	0,74	0,35	0,23
Sijoitetun pääoman tuotto	%	2,6	9,3	5,3	2,6	5,3
Liiketoiminnan nettorahavirta	Milj. EUR	199	61	2	389	-34
Korollinen nettovelka kauden lopussa	Milj. EUR	1 242	1 396	1 610	1 242	1 610
Velkaantumisaste kauden lopussa	%	51,4	65,3	69,1	51,4	69,1
Investoinnit käyttöomaisuuteen	Milj. EUR	61	43	65	164	154
Ruostumattoman teräksen toimitukset ⁵⁾	1 000 tonnia	596	608	574	2 444	2 381
Henkilöstö kauden lopussa		10 600	10 785	11 002	10 600	11 002

¹⁾ Oikaistu EBITDA = EBITDA (käyttökate) – oikaisuiksi luokitellut erät. Raaka-aineisiin liittyviä varastovoittoja ja -tappioita sekä metallijohdannaisvoittoja ja -tappioita **ei** ole luokiteltu oikaisuksi.

²⁾ Oikaistu EBITDA = EBITDA (käyttökate) – oikaisuiksi luokitellut erät. Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot on luokiteltu oikaisuksi.

³⁾ Oikaistu liiketulos = Liiketulos – oikaisuiksi luokitellut erät. Raaka-aineisiin liittyviä varastovoittoja ja -tappioita sekä metallijohdannaisvoittoja ja -tappioita **ei** ole luokiteltu oikaisuksi.

⁴⁾ Oikaistu liiketulos = Liiketulos – oikaisuiksi luokitellut erät. Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot on luokiteltu oikaisuksi.

⁵⁾ Ilman ferrokromitoimituksia.

Näkymät vuoden 2017 ensimmäiselle neljännekselle

Ruostumattoman teräksen markkinoiden odotetaan olevan ensimmäisellä neljänneksellä kaudelle tyypillisesti vahvat, kun kysynnän odotetaan pysyvän hyvänä sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Siten ensimmäisen neljänneksen toimitusmäärien odotetaan kasvavan Europe-liiketoiminta-alueella ja kasvavan merkittävästi Americas-liiketoiminta-alueella vuoden 2016 neljänneestä neljänneksestä. Lisäksi kustannussäästöjen odotetaan jatkuvan suunnitellusti ja vaikuttavan ensimmäiseen neljännekseen positiivisesti. Ferrokromin sopimushinnan nousulla on merkittävä positiivinen vaikutus Europe-liiketoiminta-alueen kannattavuuteen.

Näin ollen Outokummun oikaistun käyttökateen (engl. adjusted EBITDA) odotetaan olevan yli 250 milj. euroa vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Tähän mennessä saavutetun velan vähentämisen vuoksi Outokumpu päivittää vuoden 2017 nettovelkatavoitteen sa odottaa nettovelan laskevan alle 1,1 mrd. euron vuoden 2017 lopussa.

Toimitusjohtaja Roeland Baan:

“Vuoden 2016 hyvä kehitys huipentui vahvaan neljanteen neljännekseen, jonka oikaistu liiketulos oli 38 miljoonaa euroa ja liiketoiminnan rahavirta 199 miljoonaa euroa. Koko vuoden oikaistu liiketuloksemme oli 45 miljoonaa euroa – ensimmäinen liikevoittomme kahdeksaan vuoteen.

Europen vahva tuloskehitys jatkui. Vaikka toimitusmäärät pysyivät ennallaan, liiketoiminta-alue kasvatti oikaistua liikevoittoaan 74 miljoonaan euroon kolmannen neljänneksen 45 miljoonasta eurosta. Europen koko vuoden oikaistu liiketulos oli 191 miljoonaa euroa, kun se oli vuotta aiemmin 85 miljoonaa euroa.

Americasin toimitukset laskivat odotetusti neljännellä neljänneksellä tavanomaisen kausivaihtelun seurauksena. Koko vuoden toimitusten kasvu 533 000 tonnista 690 000 tonniin on kuitenkin osoitus Americas-tiimin päättäväisyydestä ja kovasta työstä. Vaikka koko vuoden tulos oli yhä tappiolla, muuttuvien kustannusten vähentäminen 25 prosentilla tuotettua tonnia kohti ja kannattavuuden parantaminen 72 miljoonalla eurolla osoittavat, että Americas nousee vakaasti kohti kannattavuutta.

Keskittymisemme käyttöpääoman ja nettovelan vähentämiseen on kantanut hedelmää. Tavoitteenamme oli vapauttaa käyttöpääomasta 200 miljoonaa euroa vuoden loppuun mennessä, mutta ylitimme sen kirkkaasti vapauttamalla käyttöpääomasta 307 miljoonaa euroa. Velkaantumisaste putosi 65,3 prosentista 51,4 prosenttiin, ja nettovelka oli vuoden lopussa 1 242 miljoonaa euroa. Koska kehitys on ollut rohkaisevaa, olemme päivittäneet tavoitettamme ja aiomme vähentää nettovelan alle 1,1 miljardin euron tämän vuoden loppuun mennessä.

Olemme nyt kääntäneet yhtiön kannattavaksi mutta olemme vielä kaukana tavoitteestamme saavuttaa 500 miljoonan euron liiketulos vuonna 2020. Vuoden 2016 kehitys antaa kuitenkin vahvan sysäyksen kohti visiotamme olla vuoteen 2020 mennessä ruostumattoman teräksen johtaja, joka luo alan parhaan arvon olemalla asiakassuuntautunut ja tehokas.

Yhtiön kannattavuuden varmistaminen vuonna 2016, etenemisemme velan vähentämisessä ja myönteisin näkymin alkanut vuosi 2017 luovat oikean ajankohdan osinkojen maksamiselle.”

Outokummun strategia

Outokumpu julkisti huhtikuussa 2016 uuden vision ja kertoi toimenpiteistä yhtiön kilpailukyvyn ja tuloksen parantamiseksi. Outokummun visio on olla vuoteen 2020 mennessä ruostumattoman teräksen johtaja, joka luo alan parhaan arvon olemalla asiakassuuntautunut ja tehokas. Samalla Outokumpu linjasi vision mukaiset pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet.

Outokumpu keskittyy kuuteen osa-alueeseen saavuttaakseen visionsa:

1. Työturvallisuus: yhtenäinen, kurinalainen lähestymistapa, joka parantaa myös laatua ja toiminnan tehokkuutta. Tavoitteena olla alan parhaimman kymmenyksen joukossa.
2. Tehokas organisaatio: yksinkertainen, matala ja markkinalähtöinen organisaatio, jossa vahvaa yksilövastuuta korostetaan selkeällä suorituksen johtamisella.
3. Ensiluokkainen toimitusketju: toimitusketjun hallinta nostetaan keskiöön. Näin varmistetaan, että tuotanto, sen suunnittelu, tarvittavat resurssit ja logistiikka vastaavat markkinakysyntään optimaalisella tavalla. Näin tehtaot voivat keskittyä nostamaan kustannustehokkuutensa alan parhaimmiston.
4. Ylivertainen tuotanto-osaaminen: yhtenäinen toimintamalli, joka varmistaa, että tuottavuus paranee jatkuvasti kaikilla yhtiön tehtailla ja tuotannon kilpailukyky on alan parhaimmiston.
5. Ylivertainen myyntiosaaminen: selkeä, segmenttivetoinen myyntistrategia, joka varmistaa katteiden kasvun, sekä tuotestrategia, jolla tuotevalikoima vastaa kannattavasti markkinakysyntään.
6. Amerikka: suurin yksittäinen tekijä yhtiön kannattavuuden parantamiseksi. Merkittäviä mahdollisuuksia parantaa sekä kustannustasoa että markkina-asemaa.

Pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet

Outokummun vision mukaiset pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet seuraavat strategiaan liittyvien toimenpiteiden etenemistä ja keskittyvät kannattavuuteen sekä velan vähentämiseen:

- 500 milj. euron liikevoitto
- 12 %:n sijoitetun pääoman tuotto
- Alle 35 %:n velkaantumisaste

Nämä konsernin tavoitteet odotetaan saavutettavan viimeistään vuoden 2020 loppuun mennessä. Vaikka ruostumattoman teräksen maailmanlaajuinen kysyntä jatkaa kasvuaan, Outokummun arvio markkinoiden kasvusta ja metallien hinnoista on maltillinen, ja yhtiö odottaakin kannattavuuden paranevan pääasiassa nykyisiä liiketoimintoja tehostamalla ja kustannuksia leikkaamalla sekä vahvistamalla kustannuskilpailukykyä ja markkina-asemaa erityisesti Amerikassa.

Lyhyen aikavälin toimenpiteet

Voidakseen parantaa kannattavuutta välittömästi Outokumpu on määritellyt myös lyhyen aikavälin toimenpiteitä.

- Uusi organisaatorakenne: yksinkertaistettu malli, jossa on kolme liiketoiminta-aluetta, vähemmän organisaatiotasoja ja kevyempi kustannusrakenne. Uusi organisaatio astui voimaan kesäkuussa, ja siihen liittyvät henkilöstövähennykset ovat edenneet suunnitellusti.
- 100 milj. euron vähennys myynnin, hallinnon ja tukitoimintojen kuluissa vuoden 2017 loppuun mennessä verrattuna vuoden 2015 lopun 400 milj. euroon. 69 milj. euron vähennys saavutettiin vuoden 2016 loppuun mennessä.
- Vähintään 200 milj. euron vapauttaminen käyttöpääomasta vuoden 2016 loppuun mennessä vähentämällä erityisesti varastoihin sitoutunutta pääomaa. Tavoite ylittyi, ja käyttöpääomasta vapautui 307 milj. euroa vuoden loppuun mennessä.

Taseen vahvistaminen on Outokummulle erityisen tärkeää. Outokumpu on asettanut tavoitteekseen vähentää nettovelkaa 1,2 mrd. euroon vuoden 2017 loppuun mennessä. Koska nettovelan vähentäminen eteni vuonna 2016 yli odotusten, Outokumpu päivittää tavoitteekseen vähentää nettovelkaa alle 1,1 mrd. euron vuoden 2017 loppuun mennessä.

Markkinakehitys

Ruostumattoman teräksen kysyntä

Ruostumattoman teräksen maailmanlaajuinen kulutus⁵ kasvoi 6,1 % vuonna 2016 edellisvuodesta. Aasian ja Tyynenmeren alueella kulutus kasvoi 7,2 %, EMEAssa 4,4 % ja Amerikassa 1,2 %. Neljännellä neljänneksellä maailmanlaajuinen kulutus kasvoi 0,7 % edellisestä neljänneksestä, kun kulutus kasvoi EMEAssa 2,5 % ja Aasian ja Tyynenmeren alueella 0,7 %. Amerikassa kulutus laski 3,2 %.

Ruostumattoman teräksen maailmanlaajuinen reaalikysyntä oli 38,5 milj. tonnia vuonna 2016, kun kysyntä kasvoi 2,9 % 37,4 milj. tonnista vuonna 2015. Kysynnän kasvu toipui yleisesti ottaen vuoden 2015 matalalta tasolta, mutta oli silti alle vuosien 2011–2014, jolloin vuosikasvu oli keskimäärin noin 8 %. Kasvu kiihtyi eniten Aasian ja Tyynenmeren alueella, jossa kysyntä kasvoi 4,1 % Kiinan kasvun ollessa vahvaa erityisesti infrastruktuuri- ja kiinteistöalalla. EMEAssa kysyntä kasvoi 1,4 %, mutta laski Amerikassa 3,2 % vuonna 2016.

Neljännän neljänneksen aikana reaalikysyntä kasvoi 0,6 % heikosta kolmannesta neljänneksestä 9,6 milj. tonniin. EMEAssa kysyntä kasvoi 2,0 % ja Aasian ja Tyynenmeren alueella 0,7 %, kun taas Amerikassa kysyntä laski 3,3 % kolmannesta neljänneksestä.

Ruostumattomien terästuotteiden reaalikysynnän markkinakehitys

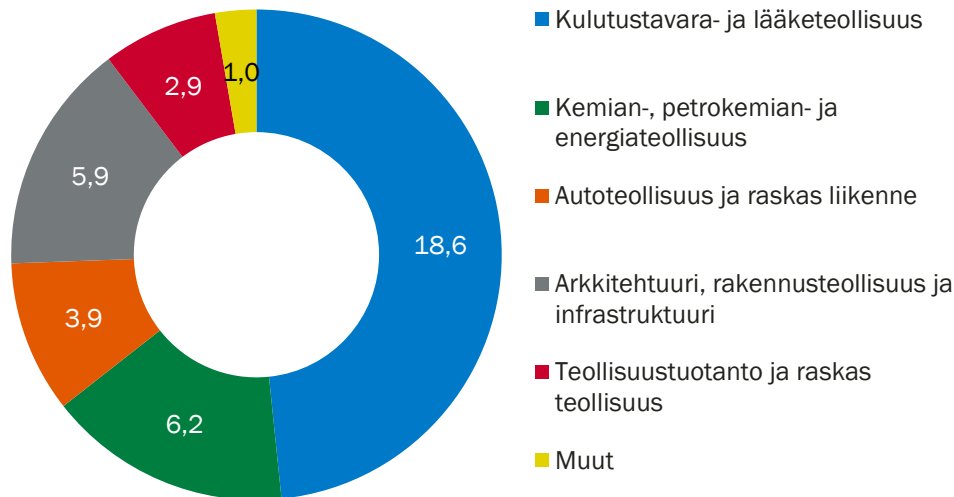
Miljoonaa tonnia	IV/16	III/16	IV/15	2016	2016 vs.		
					2015	2015	IV vs. III
EMEA	1,8	1,8	1,8	7,4	7,3	1,4 %	2,0 %
Amerikka	0,8	0,9	0,9	3,4	3,5	-3,2 %	-3,3 %
APAC	7,0	6,9	6,7	27,6	26,6	4,1 %	0,7 %
Yhteensä	9,6	9,5	9,4	38,5	37,4	2,9 %	0,6 %

Lähde: SMR tammikuu 2017

Arkkitehtuuri, rakennusteollisuus ja infrastruktuuri sekä kulutustavara- ja lääketeollisuus kasvoivat muita loppukäyttäjäsegmenttejä vahvemmin vuonna 2016 reaalikysynnän kasvaessa näillä segmenteillä 4,6 % ja 4,3 % edellisvuodesta. Voimakkaimmin kysyntä laski teollisuustuotannossa ja raskaassa teollisuudessa, jossa laskua oli 3,8 %. Kemian-, petrokemian- ja energiateollisuudessa kysyntä kasvoi 2,0 % ja autoteollisuudessa ja raskaassa liikenteessä 1,2 %.

⁵ Kulutus = reaalikysyntä + varastojen muutos

Ruostumattoman teräksen kysyntä asiakassegmenteittäin vuonna 2016, milj. tonnia

Lähde: SMR, tammikuu 2017

Kylmävalssattujen tuotteiden tuonti EU-alueelle on laskenut arviolta 23,9 %:iin kokonaiskulutuksesta vuonna 2016, kun se oli keskimäärin 24,6 % vuonna 2015. Vaikka tuonti Taiwanista ja Etelä-Koreasta kasvoi, tuonti muista merkittävistä vientimaista, kuten Kiinasta, Intiasta ja Yhdysvalloista, laski vuonna 2016. Neljännellä neljänneksellä tuonti EU-alueelle nousi arviolta 25,6 %:iin kolmannen neljänneksen 24,8 %:sta. (Lähde: EUROFER, tammikuu 2017)

Kylmävalssattujen tuotteiden tuonti Yhdysvaltoihin oli keskimäärin arviolta 23,3 % kokonaiskulutuksesta vuonna 2016, mikä oli alle edellisvuoden 26,6 %:n keskiarvon. Tuonti Kiinasta laski merkittävästi, kun taas tuonti kasvoi lähes kaikista muista merkittävistä vientimaista vuodesta 2015. Lokakuussa 2016 kylmävalssattujen tuotteiden tuonti Yhdysvaltoihin oli 24,5 % kokonaiskulutuksesta, kun kolmannella neljänneksellä se oli 22,9 %. (Lähde: Ulkomaankauppatilastot, tammikuu 2017)

Seosaineiden hintakehitys

Nikkelin hinta oli vuoden alussa heikko ja painui helmikuun alussa alimmilleen 13 vuoteen alle 8 000 Yhdysvaltain dollariin tonnilta maailmantalouden tilaan liittyvän epävarmuuden kasvaessa ja kysynnän ollessa vaisua ylitarjonnan vaivaamilla markkinoilla. Hinnat nousivat vuoden aikana odotusten parantuessa, Filippiinien nikkelimalmin tarjonnan mahdollisten häiriöiden aiheuttaessa huolta ja Kiinan ruostumattoman teräksen tuotannon vahvistuttua. Vuonna 2016 nikkelin hinta oli korkeimmillaan marraskuun alussa 11 735 dollarissa tonnilta, mutta palasi vuoden loppua kohti 10 000 dollarin tasolle. Nikkelin hinta oli vuonna 2016 keskimäärin 9 600 dollaria tonnilta eli 18,7 % alle vuoden 2015 keskimääräisen hinnan, joka oli 11 808 dollaria tonnilta.

Ferrokromin keskimääräinen sopimushinta laski vuoden 2015 neljännen neljänneksen 1,04 Yhdysvaltain dollarista naulalta 0,92 dollariin naulalta vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä ja edelleen 0,82 dollariin naulalta toisella neljänneksellä tuotantokustannusten kasvaessa ja kysynnän ollessa vaisua. Sitten ferrokromin hinta toipui 0,98 dollariin naulalta kolmannella neljänneksellä ja 1,10 dollariin naulalta neljännellä neljänneksellä, kun Etelä-Afrikan ferrokromin ja kromimalmin tuotanto laski ja Kiinan kysyntä puolestaan vahvistui. Ferrokromin keskimääräinen hinta vuonna 2016 oli 0,96 dollaria

naulalta eli 10,6 % alle vuoden 2015 keskimääräisen hinnan 1,07 dollaria naulalta. Vuoden 2017 ensimmäiselle neljännekselle sopimushinta nousi 1,65 dollariin naulalta Kiinan hintojen noustua.

Markkinahinnat

			IV/16	III/16	IV/15	2016	2015	2016 vs. 2015	IV vs. III
Ruostumaton teräs									
Eurooppa	Perushinta	EUR/t	1 090	1 060	1 057	1 063	1 056	0,6 %	2,8 %
	Seosainelisä	EUR/t	1 108	1 002	996	966	1 191	-18,9 %	10,6 %
	Markkinahinta	EUR/t	2 198	2 062	2 053	2 028	2 247	-9,7 %	6,6 %
Amerikka	Perushinta	USD/t	1 323	1 323	1 257	1 286	1 349	-4,6 %	0,0 %
	Seosainelisä	USD/t	960	874	903	831	1 227	-32,3 %	9,8 %
	Markkinahinta	USD/t	2 283	2 197	2 160	2 117	2 576	-17,8 %	3,9 %
Kiina	Markkinahinta	USD/t	1 900	1 675	1 632	1 684	1 929	-12,7 %	13,4 %
Nikkeli		USD/t	10 858	10 258	9 412	9 600	11 808	-18,7 %	5,8 %
Ferrokromi		USD/lb	1,10	0,98	1,04	0,96	1,07	-10,6 %	12,2 %
Molybdeeni		USD/lb	6,67	7,06	4,84	6,52	6,67	-2,2 %	-5,5 %
Kierrätysteräs		USD/t	234	203	169	216	221	-2,1 %	15,2 %

Lähteet:

Ruostumaton teräs: CRU, tammikuu 2017, kylmävalssattu 304-lajin 2 mm:n teräslevy

Nikkeli: Lontoon metallipörssin (LME) settlement-noteeraus

Ferrokromi: Metal Bulletin - Quarterly contract price, Ferrochrome lumpy chrome charge, basis 52% chrome

Molybdeeni: Metal Bulletin - molybdeenioksidi, Eurooppa

Kierrätysteräs: Metal Bulletin - Ferrous Scrap Index HMS 1&2 (80:20 mix) fob Rotterdam

Liiketoiminta-alueet

Europe

Europe-tunnuslukuja

		IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Ruostumattoman teräksen toimitukset	1 000 tonnia	395	396	381	1 625	1 578
Liikevaihto	Milj. EUR	1 033	946	995	3 924	4 316
Oikaistu liiketulos	Milj. EUR	74	45	33	191	85
Oikaisut liiketulokseen						
Henkilöstön irtisanomiskulut	Milj. EUR	3	4	-23	-22	-25
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut, muut kuin irtisanomiskulut	Milj. EUR	-	-	-	-8	-
EMEAN uudelleenjärjestelyihin liittyvät arvonalentumiset	Milj. EUR	-	-	-6	-	-6
Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutos	Milj. EUR	4	-	-	4	-
Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot, tilintarkastamaton	Milj. EUR	-6	-1	-4	-1	31
Liiketulos	Milj. EUR	76	48	0	164	84
Sidottu pääoma	Milj. EUR	2 408	2 453	2 680	2 408	2 680

Euroopan ruostumattoman teräksen markkinat olivat neljännellä neljänneksellä vakaat. Loppukäyttäjäkysyntä oli hyvällä tasolla, mutta kausivaihtelu vaikutti jakelijoiden ostokäyttäytymiseen vuoden lopussa. Euroopan jakelijoiden ruostumattoman teräksen varastot laskivat vuoden loppua kohti ja pysyivät pitkän aikavälin keskiarvojen alapuolella. Tuonnin osuus kasvoi Euroopassa 25,6 %:iin mutta tuonti Kiinasta pysyi matalalla tasolla. CRU:n mukaan Euroopan keskimääräiset perushinnat nousivat neljännellä neljänneksellä 30 euroa tonnilta 1 090 euroon tonnilta (1 060 euroa tonnilta).

Vuonna 2016 Euroopan keskimääräiset hinnat olivat CRU:n mukaan 1 063 euroa tonnilta eli lähes samalla tasolla kuin edellisen vuoden 1 056 euroa tonnilta. Hintoihin kohdistui paineita vuoden alkupuoliskon aikana, jolloin nikkelin matala hinta vaikutti negatiivisesti jakelijoiden kysyntään. Hyvä loppukäyttäjäkysyntä ja nikkelin hinnan nousu vuoden jälkipuoliskolla johtivat hintojen piristymiseen.

Europe-liiketoiminta-alueen neljännen neljänneksen toimitukset olivat 395 000 tonnia, lähes samalla tasolla kuin kolmannella neljänneksellä (396 000 tonnia). Liikevaihto kasvoi 1 033 milj. euroon (946 milj. euroa) perushintojen ja metallien hintojen noustessa: Europe-liiketoiminta-alueen nauhatuotteiden keskimääräiset perushinnat⁶ nousivat kolmannelta neljänneksestä keskimäärin 40 euroa tonnilta. Ferrokromitoimintojen neljänneksen alun tekniset ongelmat vaikuttivat ferrokromitoimituksiin, jotka laskivat kolmanteen neljännekseen verrattuna. Ferrokromituotanto oli neljännellä neljänneksellä 109 000 tonnia verrattuna kolmannen neljänneksen 93 000 tonniin, johon vaikuttivat kunnossapitotyöt.

Europe-liiketoiminta-alueen vuoden 2016 ruostumattoman teräksen toimitukset kasvoivat 3,0 % 1 625 000 tonniin (1 578 000 tonnia). Liikevaihto laski kuitenkin 3 924 milj. euroon (4 316 milj. euroa) perushintojen ja metallien hintojen laskiessa. Europe-liiketoiminta-alueen nauhatuotteiden toimitusten keskimääräiset perushinnat laskivat 30 euroa tonnilta edellisvuodesta. Ferrokromin tuotanto vuonna 2016 oli 469 000 tonnia (457 000 tonnia).

Europen neljännen neljänneksen oikaistu liiketulos nousi 74 milj. euroon (45 milj. euroa), koska hinnat nousivat ja tuotejakauma parani. Lisäksi EMEAN uudelleenjärjestelyt toivat yhä hyviä tuloksia. Neljännen neljänneksen oikaisuihin sisältyivät 3 milj. euron purku aiemmin kirjatuihin uudelleenjärjestelyvarauksista, 4 milj. euron tuotto Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutoksesta sekä raaka-aineisiin liittyvien varastovoittojen/-tappioiden ja metallijohdannaisien -6 milj. euron nettovaikutus.

Europen koko vuoden oikaistu liiketulos nousi 191 milj. euroon edellisvuoden 85 milj. eurosta toimitusten kasvun ja kustannusten merkittävän laskun myötä. Liiketoiminta-alue saavutti EMEAn uudelleenjärjestelyihin liittyvät tavoitteensa ja vähensi onnistuneesti myynnin, hallinnon ja tukitoimintojen kustannuksia. Myös muuttuvat kustannukset tuotettua tonnia kohti laskivat selvästi. Nämä tekijät kumosivat selvästi perushintojen laskun vaikutuksen. Vuonna 2016 oikaistut olivat yhteensä -27 milj. euroa ja liittyivät pääasiassa irtisanomiskuluihin.

Americas

Americas-tunnuslukuja

		IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Toimitukset	1 000 tonnia	167	185	144	690	533
Liikevaihto	Milj. EUR	342	372	292	1 325	1 214
Oikaistu liiketulos	Milj. EUR	-18	-7	-41	-91	-163
Oikaistut liiketulokseen						
Calvertin tehtaan teknisiin ongelmiin liittyvät kulut ja vakuutuskorvaustuotot	Milj. EUR	-	-	2	24	-17
Henkilöstön irtisanomiskulut	Milj. EUR	-	-0	-	-3	-
Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot, tilintarkastamaton	Milj. EUR	5	5	-14	10	-37
Liiketulos	Milj. EUR	-13	-2	-54	-60	-216
Sidottu pääoma	Milj. EUR	1 127	1 175	1 279	1 127	1 279

Amerikan ruostumattoman teräksen markkinat olivat neljännellä neljänneksellä kaudelle tyypilliseen tapaan vaimeat, kun jakelijoiden kysyntä heikkeni vuoden loppua kohti. Vuoden lopun hiljeneminen markkinoilla johti siihen, että perushinnat pysyivät neljännellä neljänneksellä samalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä markkinoiden perushinnan ollessa CRU:n mukaan 1 323 Yhdysvaltain dollaria tonnilta (1 323 dollaria tonnilta). Jakelijoiden varastot kasvoivat Yhdysvalloissa ja olivat vuoden lopussa hieman pitkän aikavälin keskiarvojen yläpuolella. Vaikka tuonti kasvoi neljännellä neljänneksellä, tuonti Kiinasta pysyi matalalla tasolla alustavien tullien ansiosta.

Ruostumattoman teräksen markkinat olivat Yhdysvalloissa vaihtelevat vuonna 2016. Vuoden alussa perushinnat olivat alhaalla ja Kiinan tuonnin osuus oli korkea. Helmikuussa Outokumpu haki yhdessä muiden paikallisten ruostumattoman teräksen tuottajien kanssa polkumyynti- ja tasoitustulleja kiinalaisille tuottajille, ja syyskuussa Yhdysvaltain kauppaministeriö asetti Kiinan tuonnille alustavat tullit. Nämä toimenpiteet johtivat siihen, että tuonti Kiinasta väheni merkittävästi erityisesti vuoden jälkipuoliskolla, ja perushinnat nousivat vuoden loppua kohti ruostumattoman teräksen kysynnän ollessa hyvällä tasolla. CRU:n mukaan vuoden 2016 keskimääräiset markkinoiden perushinnat laskivat kuitenkin selvästi 1 286 dollariin tonnilta edellisvuoden 1 349 dollarista tonnilta.

Ruostumattoman teräksen markkinoiden kausivaihtelun seurauksena Americas-liiketoiminta-alueen neljännen neljänneksen toimitukset laskivat 9,7 % 167 000 tonniin (185 000 tonnia). Americas-liiketoiminta-alueen nauhatuotetoimitusten keskimääräiset perushinnat laskivat 20 Yhdysvaltain dollaria tonnilta neljännellä neljänneksellä. Liikevaihto laski 342 milj. euroon (372 milj. euroa) toimitusten laskun myötä.

Americas-liiketoiminta-alueen vuoden 2016 toimitukset kasvoivat 29,5 % 690 000 tonniin vuoden 2015 533 000 tonnista vahvan kaupallisen kehittymisen ansiosta. Americas-liiketoiminta-alueen keskimääräiset perushinnat laskivat 10 dollaria tonnilta vuonna 2016 edellisvuodesta. Liikevaihto kasvoi 1 325 milj. euroon (1 214 milj. euroa).

Americasin neljännen neljänneksen oikaistu liiketulos oli -18 milj. euroa (-7 milj. euroa). Oikaistu liiketulos sisältää -9 milj. euron laskutuskorjauksen toimittajalta. Toimitusten ja perushintojen lasku vaikuttivat negatiivisesti neljännen neljänneksen kannattavuuteen, mutta sen vaikutuksen kumosivat osittain muuttuvien kustannusten lasku tuotettua tonnia kohti sekä myynnin, hallinnon ja tukitoimintojen kustannussäästöt. Neljännen neljänneksen oikaisut sisälsivät raaka-aineisiin liittyvien varastovoittojen/-tappioiden ja metallisuojausten nettovaikutuksen 5 milj. euroa.

Liiketoiminta-alueen vuoden 2016 oikaistu liiketulos oli -91 milj. euroa (-163 milj. euroa). Tuloskehitys parani erityisesti toimitusten kasvettua merkittävästi sekä muuttuvien kustannusten tuotettua tonnia kohti laskettua 25 %. Perushintojen lasku kumosi osittain näiden myönteisen vaikutuksen. Oikaisut olivat yhteensä 31 milj. euroa vuonna 2016.

Long Products

Long Products -tunnuslukuja

		IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Toimitukset	1 000 tonnia	65	59	42	245	213
Liikevaihto	Milj. EUR	134	119	100	487	551
Oikaistu liiketulos	Milj. EUR	0	-1	-3	-7	7
Oikaisut liiketulokseen						
Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutos	Milj. EUR	21	-	-	21	-
Henkilöstön irtisanomiskulut	Milj. EUR	-0	-	-	-2	-
Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot, tilintarkastamaton	Milj. EUR	1	1	-4	-1	-5
Liiketulos	Milj. EUR	21	-0	-8	11	2
Sidottu pääoma	Milj. EUR	139	139	151	139	151

Pitkien tuotteiden markkinat paranivat hieman neljännellä neljänneksellä. Markkinakysyntä vahvistui kaikilla alueilla, ja tilauskanta kasvoi 10,2 % neljänneksen aikana. Kasvu oli voimakkainta Euroopassa, mutta kysyntä kasvoi myös Aasian ja Tyynenmeren alueella ja Amerikassa.

Vuonna 2016 pitkien tuotteiden markkinat olivat kuitenkin haastavat. Hintoihin kohdistui paineita, koska tuonin osuus oli korkealla sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Lisäksi öljy- ja kaasuteollisuuden investoinnit olivat vähäisiä.

Long Productsin toimitukset kasvoivat 65 000 tonniin neljännellä neljänneksellä kolmannen neljänneksen 59 000 tonnista. Liiketoiminta-alue saavutti nollatuloksen tehtyään edellisellä neljänneksellä 1 milj. euron oikaistun liiketappion. Kannattavuutta paransivat toimitusten kasvu ja muuttuvien kustannusten lasku, mutta hintojen lasku kumosi niiden vaikutuksen suurilta osin. Neljännen neljänneksen oikaisut sisälsivät 21 milj. euron tuoton liittyen Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutoksiin sekä raaka-aineisiin liittyvien varastovoittojen/-tappioiden ja metallijohdannaisten nettovaikutuksen 1 milj. euroa.

Koko vuoden toimitukset kasvoivat 245 000 tonniin (213 000 tonnia) asiakastoimitusten ja sisäisten aihioitoimitusten kasvun myötä. Toimitusten kasvusta huolimatta Long Productsin koko vuoden oikaistu liiketulos laski -7 milj. euroon (7 milj. euroa). Kannattavuuden heikkeneminen johtui pitkien tuotteiden hintojen laskusta, jonka kustannusvähennykset kumosivat osittain. Toisen neljänneksen noin 5 milj. euron johdannaistappiot vaikuttivat liiketoiminta-alueen kannattavuuteen, mutta niiden vaikutuksen kumosi Ison-Britannian punnan heikkenemisen aikaansaama kilpailukyvyyn parantuminen. Vuoden 2016 oikaisut olivat yhteensä 18 milj. euroa.

Taloudellinen kehitys

Toimitukset

Toimitukset					
1 000 tonnia	IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Kylmävalssatut tuotteet	415	441	426	1 731	1 767
Kirkkaat kuumanauhat	104	105	85	425	346
Kvarttolevyt	27	21	24	100	102
Pitkät tuotteet	15	15	13	65	63
Puolituotteet	64	54	77	247	222
Ruostumaton teräs ¹⁾	34	26	23	121	95
Ferrokromi	30	29	54	126	128
Putkituotteet	0	0	2	1	9
Toimitukset yhteensä	626	637	627	2 570	2 509
Ruostumattoman teräksen toimitukset	596	608	574	2 444	2 381

Outokummun neljännän neljänneksen toimitukset laskivat 2,0 % 596 000 tonniin (608 000 tonnia). Toimitusten lasku johtui siitä, että Americasin toimitukset laskivat kausivaihtelun seurauksena. Europen toimitukset olivat samalla tasolla kuin edellisellä neljänneksellä, ja Long Productsin toimitukset kasvoivat.

Koko vuoden 2016 ruostumattoman teräksen toimitukset kasvoivat 2 444 000 tonniin 2 381 000 tonnista vuonna 2015. Toimitusten kasvu johtui pääasiassa Americasin toimitusten merkittävästä kasvusta, mutta toimitukset kasvoivat vuonna 2016 edellisvuodesta myös Europe- ja Long Products -liiketoiminta-alueilla.

Liikevaihto ja kannattavuus

Outokummun liikevaihto kasvoi 6,0 % vuoden 2016 neljännellä neljänneksellä 1 506 milj. euroon (1 419 milj. euroa) pääasiassa Europen hintojen nousun ja Long Productsin toimitusten kasvun myötä. Americasin toimitusten lasku kumosi osittain näiden positiivisen vaikutuksen. Vaikka perushinnat Yhdysvalloissa laskivat, toimitusten keskimääräisten perushintojen muutos oli Outokummulle positiivinen neljännellä neljänneksellä, kun nauhatuotteiden perushinnat nousivat Euroopassa.

Vuoden 2016 liikevaihto laski 11,0 % 5 690 milj. euroon edellisvuoden 6 384 milj. eurosta. Liikevaihdon lasku johtui perushintojen laskusta sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa, mutta toimitusten kasvu kumosi osittain niiden negatiivisen vaikutuksen.

Outokummun neljännän neljänneksen oikaistu liiketulos nousi 38 milj. euroon kolmannen neljänneksen 32 milj. eurosta, koska kustannustehokkuus parani kaikilla liiketoiminta-alueilla. Lisäksi perushinnat nousivat Euroopassa, kun taas kausivaihtelu painoi Yhdysvaltain hintoja. Muun toiminnan oikaistu liiketulos oli -18 milj. euroa (-6 milj. euroa), johon sisältyy lyhyen ja pitkän aikavälin palkitsemisohjelmiin liittyviä kuluja -7 milj. euroa.

Koko vuoden 2016 oikaistu liiketulos kasvoi merkittävästi ja oli voitollinen 45 milj. euroa (-101 milj. euroa). Kannattavuus parani, koska kustannukset laskivat merkittävästi, ja toimitusmäärät kasvoivat erityisesti Amerikassa.

Kannattavuus

Milj. EUR	IV/16	III/16	IV/15	2016	2015
Oikaistu liiketulos	38	32	-11	45	-101
Oikaisut					
Henkilöstön irtisanomiskulut	3	2	-23	-30	-25
SKS:n myyntivoitto	2	-	409	28	409
Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutos	26	-	-	26	-
Calvertin tehtaan teknisiin ongelmiin liittyvät kulut ja vakuutuskorvaustuotot	-	-	2	24	-17
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut, muut kuin irtisanomiskulut	-	-	-	-8	-
Guangzhou myyntivoitto	-	-	-	6	-
EMEA:n uudelleenjärjestelyihin liittyvät arvonalentumiset ¹⁾	-	-	-6	-	-6
Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot, tilintarkastamaton	-0	6	-29	11	-31
Liiketulos	69	40	341	103	228

¹⁾ Ei EBITDAn oikaisu

Neljännän neljänneksen oikaisuihin sisältyivät 26 milj. euron tuotto Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutoksesta, 3 milj. euron irtisanomiskustannusten purku sekä SKS:n myyntivoiton 2 milj. euron korjaus. Raaka-aineisiin liittyvien varastovoittojen/-tappioiden ja metallijohdannaisiin liittyvien voittojen/tappioiden nettovaikutus neljännellä neljänneksellä oli -0 milj. euroa (6 milj. euroa). Koko vuoden 2016 oikaisut olivat 58 milj. euroa.

Vuoden 2016 tuloverot sisältävät 189 milj. euron laskennallisen verotuoton, joka liittyy aiemmin kirjaamattomiin laskennallisiin verosaamisiin edellisvuosien tappioista Suomessa ja Ruotsissa. Verotuotto vaikutti neljänneksen tulokseen, joka oli 192 milj. euroa (13 milj. euroa), ja osakekohtainen tulos oli 0,46 euroa (0,03 euroa). Tilikauden tulos vuonna 2016 oli 144 milj. euroa (86 milj. euroa) ja osakekohtainen tulos 0,35 euroa (0,23 euroa).

Outokummulla on lisäksi lähinnä Saksassa ja Yhdysvalloissa 2 546 milj. euroa käyttämättömiä verotappioita, joista voidaan kirjata laskennallista verosaamista, kunhan yhtiön verotettava tulos nousee näissä maissa voitolliseksi.

Liiketoiminnan rahavirta**Tiivistelmä rahavirrasta**

Milj. EUR	1.10.–31.12. 2016	1.7.–30.9. 2016	1.10.–31.12. 2015	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Liiketoiminnan nettorahavirta	199	61	2	389	-34
Investointien nettorahavirta	-67	26	319	-81	239
Rahavirta ennen rahoitusta	133	87	321	308	205
Rahoituksen nettorahavirta	-144	-29	-361	-291	-213
Rahavarojen nettomuutos	-11	58	-40	17	-8

Outokummun liiketoiminnan rahavirta oli 199 milj. euroa neljännellä neljänneksellä (61 milj. euroa). Käyttöpääoman muutos neljännellä neljänneksellä oli 158 milj. euroa (32 milj. euroa). Vuoden 2016 aikana käyttöpääomasta vapautui yhteensä 307 milj. euroa.

Rahoitus

Rahavarat olivat neljännen neljänneksen lopussa 204 milj. euroa (30.9.2016: 213 milj. euroa ja 31.12.2015: 186 milj. euroa), ja kokonaisuudessaan rahavarat ja maksuvalmiusreservit olivat noin 1,0 mrd. euroa (30.9.2016: 0,9 mrd. euroa ja 31.12.2015: 1,1 mrd. euroa). Lisäksi käytettävissä oli helmikuussa 2017 erääntyvä 145 milj. euron valmiusluotto, mutta se on luokiteltu lyhytaikaiseksi eikä siten sisälly raportoituun likviditeettiin. Maksuvalmiusreservit kasvoivat neljännellä neljänneksellä pääasiassa siksi, että käyttöpääoma laski, kannattavuus parani ja yritystodistusohjelman käyttö kasvoi.

Korolliset velat

Milj. EUR	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015
Joukkovelkakirjalainat	496	496	398
Vaihtovelkakirjalainat	219	217	210
Pitkäaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	84	300	466
Eläkelainat	165	165	174
Rahoitusleasing-velat	155	188	208
Lyhytaikaiset lainat rahoituslaitoksilta	5	23	0
Yritystodistukset	321	220	339
	1 445	1 610	1 796

Korollinen nettovelka oli joulukuun lopussa 1 242 milj. euroa (30.9.2016: 1 396 milj. euroa ja 31.12.2015: 1 610 milj. euroa). Velkaantumisaste laski 51,4 %:iin, kun se oli syyskuun lopussa 65,3 % ja vuoden 2015 lopussa 69,1 %. Lasku johtui nettovelan laskusta sekä muun muassa laskennallisten verosaamisten kirjaamisen myötä kasvaneesta omasta pääomasta.

Nettorahoituskulut olivat neljännellä neljänneksellä 29 milj. euroa eli samalla tasolla kuin kolmannella neljänneksellä, ja korkokulut olivat 27 milj. euroa. Koko vuonna 2016 nettorahoituskulut olivat yhteensä 121 milj. euroa (2015: 149 milj. euroa). Korkokulut laskivat 130 milj. eurosta 105 milj. euroon vuonna 2016 velan vähentämisen ansiosta.

Outokummulla on Moody's Investors Servicen luottoluokitus. Moody's asetti maaliskuussa 2016 Outokummun luottoluokituksen tasolle B3 ja maksuhäiriön tai velan uudelleenjärjestelyn todennäköisyydelle luokituksen B3-PD. Lisäksi Moody's antoi vuonna 2019 erääntyvälle 250 milj. euron vakuudelliselle joukkovelkakirjalainalle ja vuonna 2021 erääntyvälle 250 milj. euron vakuudelliselle joukkovelkakirjalainalle luokituksen B2. Luokitusten näkymät ovat positiiviset.

Käyttöomaisuusinvestoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit olivat neljännellä neljänneksellä 61 milj. euroa (43 milj. euroa). Investointien kasvu liittyi osittain Tornion kunnossapitotöihin. Vuonna 2016 käyttöomaisuusinvestoinnit olivat 164 milj. euroa ja siten hieman enemmän kuin 154 milj. euroa vuonna 2015.

Turvallisuus, henkilöstö ja ympäristö

Turvallisuus

Outokummussa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisuuteen, ja turvallisuustietoisuus on kehittynyt myönteisesti. Vuoden 2016 alusta yhtiön työturvallisuuden tärkein mittari on ollut kaikkien työtapaturmien taajuus, joka kattaa kuolemaan, poissaoloon tai korvaavaan työhön johtaneet sekä sairaanhoitoa vaatineet tapaturmat. Kaikkien työtapaturmien taajuus oli 7,4 neljännellä neljänneksellä ja 8,7 koko vuonna 2016, kun tavoite on alle 12,0. Vuonna 2016 oli kaikkiaan neljä vakavaa työtapaturmaa. Kaikki työtapaturmat tutkittiin perusteellisesti, ja korjaavista toimenpiteistä on päätetty.

Henkilöstö

Henkilöstö kauden lopussa

	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015
Europe	7 428	7 646	7 778
Americas	2 219	2 209	2 265
Long Products	628	640	658
Muu toiminta	325	290	301
	10 600	10 785	11 002

Outokummun henkilöstömäärä laski neljännellä neljänneksellä 185:llä ja oli vuoden lopussa 10 600 (30.9.2016: 10 785 ja 31.12.2015: 11 022). Henkilöstömäärän laskun taustalla ovat jatkuneet uudellenjärjestelyt ja tehostamistoimenpiteet. Kaikkiaan henkilöstömäärä väheni 402:lla vuonna 2016 pääasiassa Euroopan toiminnoissa toteutettujen henkilöstövähennysten seurauksena.

Outokumpu kertoi huhtikuussa tehostamistoimenpiteistä, joiden odotetaan johtavan 600 työpaikan vähentämiseen maailmanlaajuisesti. Outokumpu kävi Suomessa ja Ruotsissa toisella neljänneksellä tehostamistoimenpiteisiin liittyvät neuvottelut, jotka johtivat 180 työpaikan vähennykseen näissä maissa. Lisäksi muissa maissa väheni 150 työpaikkaa. Kolmannella neljänneksellä Outokumpu sai lisäksi Saksassa päätökseen neuvottelut, jotka johtavat noin 180 työpaikan vähentämiseen. Loppujen noin 90 työpaikan odotetaan vähenevän tulevien neljännten aikana. Tehostamistoimenpiteisiin ja työpaikkavähennyksiin liittyen on kirjattu 30 milj. euroa irtisanomiskuluja. Kaiken kaikkiaan Outokummun tavoitteena on vähentää henkilöstömäärää tulevina vuosina 9 300:aan.

Vuonna 2016 palkat ja palkkiot olivat 562 milj. euroa (585 milj. euroa). Välilliset henkilöstökustannukset olivat 151 milj. euroa (177 milj. euroa). Välillisten henkilöstökustannusten lasku johtui pääasiassa Outokummun Ison-Britannian etuus pohjaisen eläkejärjestelyn muutoksista lokakuussa. Outokumpu sulki järjestelyn tulevien eläkekertymien osalta ja muutti eläkkeelle jäämisen ehtoja. Outokumpu kirjasi muutoksen seurauksena 26 milj. euron tuoton vuodelle 2016.

Ympäristö

Päästöt ilmakehään ja vesistöihin pysyivät sallituissa rajoissa. Tapahtuneet ylitykset olivat tilapäisiä, ja niillä oli vain vähäisiä ympäristövaikutuksia. Outokumpu ei ole osallisena ympäristöasioita koskevissa merkittävässä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä, eikä sen tiedossa ole toteutuneita ympäristöriskejä, joilla olisi merkittävää vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan.

EU:n päästökauppajärjestelmä (ETS) jatkuu kolmannella kauppakaudella (2013–2020). Päästökauppajärjestelmän alaiset Outokummun toiminnot saavat edelleen ilmaisia päästöoikeuksia tehokkuuteen perustuvan vertailun ja aiemman toiminnan perusteella. Päästöoikeuksien odotetaan riittävän Outokummun toiminnoille vuodeksi 2017.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Vuonna 2016 Outokummun osakkeen kurssi oli korkeimmillaan 8,51 euroa ja alimmillaan 2,08 euroa. Osakkeen kurssi oli vuoden aikana keskimäärin 4,51 euroa. Outokummun osakekurssi oli vuoden lopussa 8,51 euroa, 211 % edellisvuoden päätöskurssia korkeammalla. Vuoden 2016 lopussa yhtiön markkina-arvo oli 3 541 milj. euroa, kun edellisvuoden lopussa se oli 1 138 milj. euroa. Osakkeen vaihto oli kaikkiaan 956 milj. osaketta Nasdaq Helsingissä vuoden 2016 aikana, ja osakevaihdon arvo oli 4 302 milj. euroa.

Outokummun osakepääoma pysyi ennallaan ja oli 311 milj. euroa vuoden 2016 lopussa. Osakkeiden kokonaismäärä oli 416 374 448 ja keskimääräinen ulkona olevien osakkeiden määrä 414 411 287 vuonna 2016.

Outokumpu osti 17.5.–26.5.2016 välisenä aikana 2 000 000 omaa osakettaan Nasdaq Helsingin julkisessa kaupankäynnissä. Vuoden 2016 lopussa Outokummun hallussa olevien osakkeiden määrä oli 2 513 848.

Johdon omistamat osakkeet ja osakepalkkio-ohjelmat

31.12.2016 Outokummun hallituksen ja johtoryhmän hallussa oli yhteensä 1 565 025 Outokummun osaketta, mikä vastaa 0,4 % kaikista osakkeista.

Outokummussa on osakepohjaisia kannustinjärjestelmiä johtoryhmän jäsenille, muulle johdolle ja avainhenkilöille. Outokummun osakeperusteiset kannustinjärjestelyt ovat vuoden 2012 suoritepohjainen osakeohjelma, rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma 2012 sekä toimitusjohtajan ja muiden avainhenkilöiden osakepalkkio-ohjelmat.

Toimitusjohtajan osakeosto-ohjelman mukaisesti toimitusjohtaja on oikeutettu vastaanottamaan yhteensä 1 157 156 osaketta (brutto, sisältäen verot) edellyttäen, että hän sijoitti itse miljoona euroa Outokummun osakkeisiin 20.2.2016 mennessä. Palkkio-osakkeet suoritetaan toimitusjohtajalle neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2016, 2017, 2018 ja 2019 lopussa. Ensimmäinen 185 077 osakkeen palkkioerä maksettiin vuoden 2016 lopussa. Toimitusjohtajan tulee pitää omistuksessaan toimitusjohtajan ajan vähintään omaa sijoitustaan vastaava määrä osakkeita sekä vuoden 2016 lopussa hänelle suoritettava nettomäärä palkkio-osakkeita (25 % kokonaisosakemäärästä).

Toimitusjohtajan lisäksi 32 muuta avainhenkilöä ovat mukana osakeosto-ohjelmassa, jonka mukaisesti osallistujat ovat sijoittaneet 30–120 % yhden vuoden perusbruttopalkastaan Outokummun osakkeisiin joulukuun 2016 loppuun mennessä. Ohjelman osallistujat ovat oikeutettuja vastaanottamaan jokaista hankkimaansa yhtä osaketta kohden kaksi palkkio-osaketta (brutto, sisältäen verot), josta vähennetään soveltuvat verot, ja jäljelle jäävä nettomäärä maksetaan osallistujille Outokummun osakkeina. Palkkio-osakkeet maksetaan osallistujille neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2017, 2018, 2019 ja 2020 lopussa. Vastaanottaakseen palkkio-osakkeet osallistujien tulee pitää omistuksessaan vähintään omaa sijoitustaan vastaava määrä osakkeita palkkio-osakkeiden erääntymiseen asti.

Lisää tietoa Outokummun osakepalkkio-ohjelmista, osakkeista ja osakkeenomistajista on tilinpäätöstiedotteen liitetiedoissa.

Tutkimus ja tuotekehitys

Outokummun tutkimus- ja kehitystyö (t&k) käsittää prosessien, tuotteiden, sovellusten ja teknisen markkinakehityksen. T&k tekee tiivistä yhteistyötä asiakkaiden kanssa, jotta liiketoiminta on linjassa asiakkaiden nykyisten ja tulevien tarpeiden kanssa. Outokummun tutkimus- ja kehitystoiminnot on keskitetty kolmeen tutkimuskeskukseen, jotka sijaitsevat Avestassa Ruotsissa, Krefeldissä Saksassa ja Torniossa Suomessa. Kullakin tutkimuskeskuksella on oma erityisalueensa, joita terävöitettiin entisestään vuonna 2016. T&k toimii yhteistyössä myynnin ja tuotannon kanssa. Tutkimuskeskusten lisäksi tutkimus- ja kehitystyötä tehdään myös tehtailla.

Vuonna 2016 Outokummun tutkimus- ja kehitysmenot olivat 20 milj. euroa eli 0,4 % liikevaihdosta (2015: 23 milj. euroa ja 0,4 % liikevaihdosta).

Vuonna 2016 prosessikehitystiimit keskittyivät entisestään teknisen osaamisen siirtämiseen t&k:n ja tuotantoyksiköiden välillä. Työnkierto-ohjelmaa ja teknisten asiantuntijoiden verkostoitumista jatkettiin. Prosessinkehityksestä saatiin tuloksia Outokummun tuotantoprosessien kustannus- ja ympäristötehokkuuteen ja tuotteiden korkeaan laatuun liittyvissä tavoitteissa. Tuotekehitystoiminta keskittyi useiden hiljattain lanseerattujen teräslajien kaupallistamiseen ja liittyi muun muassa sovellusten kehittämiseen yhteistyössä asiakkaiden kanssa sekä uusien teräslajien standardointihankkeisiin. Teknisessä markkinakehityksessä saatiin aikaan useita onnistuneita sovelluksia Outokummun myynnin ja asiakkaiden yhteistyön tuloksena.

Riskit ja epävarmuustekijät

Outokumpu noudattaa toiminnassaan hallituksen hyväksymää riskienhallintapolitiikkaa, jossa määritellään riskienhallinnan tavoitteet, lähestymistavat ja vastualueet. Outokummun strategian tukemisen ohella riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja pienentää riskejä osakkeenomistajien, asiakkaiden, toimittajien, henkilöstön, velkojien ja muiden sidosryhmien näkökulmasta.

Outokumpu on määritellyt riskiksi minkä tahansa asian, joka voi estää tai haitata konsernin tavoitteiden saavuttamista. Riskit voivat siis olla konsernin nykyiseen tai tulevaan toimintaan liittyviä uhkia, epävarmuustekijöitä tai menetettyjä mahdollisuuksia. Riskienhallintaprosessi on osa johtamisjärjestelmää, ja se jakautuu neljään vaiheeseen: riskien tunnistamiseen, arviointiin, priorisointiin ja toimenpiteiden toteuttamiseen. Keskeisiä riskejä arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti.

Vuonna 2016 riskienhallinnan painopisteenä oli varmistaa liiketoimintasuunnitelman toteutuminen muun muassa turvaamalla maksuvalmius, pienentämällä kustannuksia sekä parantamalla tehokkuutta ja Outokummun toimintojen valvontaa perustamalla liiketoiminnan palvelukeskuksia. Outokumpu jatkoi järjestelmällisiä paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan arviointiohjelmiaan, joissa keskityttiin myös konerikkojen aiheuttamien tappioiden ehkäisyyn vuonna 2016.

Merkittäviä operatiivisia riskejä ei toteutunut vuonna 2016. Vuoden 2016 ensimmäisellä neljänneksellä Outokumpu pääsi sopimukseen vakuutusyhtiöidensä kanssa Calvertin tehtailla Yhdysvalloissa

kesäkuussa 2014 tapahtuneen konerikon ja liiketoiminnan keskeytyksen korvauksista. Vuoden toisella neljänneksellä liikkeeseen laskettu, vuonna 2021 erääntyvä vakuudellinen joukkovelkakirjalaina, eläkelainojen maturiteettien pidentäminen sekä vahva kassavirta paransivat selvästi likviditeettiä ja autoivat vähentämään uudelleenrahoitusriskiä erityisesti vuodelta 2017.

Strategiset ja liiketoimintariskit

Outokummun merkittävimpiä strategisia ja liiketoimintariskejä ovat yhtiön vision toteuttamiseen kuten kilpailukyvyyn ja tuloskehityksen parantamiseen liittyvät riskit ja epävarmuustekijät; ruostumattoman teräksen ja ferrokromin markkinoiden kehitykseen ja kilpailijoiden toimiin liittyvät riskit; merkittävien raaka-aineen ja metallien hintojen muutosten vaikutus Outokummun kannattavuuteen ja käteisvarojen sitoutumiseen käyttöpääomaan; ruostumattoman teräksen globaaliin kilpailuympäristöön vaikuttavat valuuttakurssien muutokset; sekä oikeudellisten kiistojen, maailmanpoliittisen tilanteen tai ympäristölainsäädännön muutosten epäsuotuisat vaikutukset liiketoimintaan.

Toiminnalliset riskit

Toiminnallisia riskejä ovat riittämättömät tai epäonnistuneet sisäiset prosessit, työntekijöiden toiminta, järjestelmävirheet, luonnonkatastrofien kaltaiset tapahtumat sekä väärinkäytökset tai rikokset. Tällaiset riskit liittyvät usein tuotannon toimintoihin, logistiikkaan, taloudellisiin prosesseihin, merkittäviin investointiprojekteihin, muihin projekteihin tai informaatioteknologiaan. Toteutuessaan ne voivat johtaa henkilö- tai omaisuusvahinkoihin, muihin vastuisiin, omaisuuden menetyksiin, liiketoiminnan keskeytymiseen tai ympäristöhaittoihin. Vakuutukset kattavat osan Outokummun toiminnallisista riskeistä. Outokummun kannalta keskeisiä toiminnallisia riskejä ovat suuret tulipalot tai konerikot, ja niistä aiheutuvat liiketoiminnan keskeytykset, ympäristövahingot, riippuvuus informaatioteknologiasta ja tietoturvariskit, projektien toteuttamiseen liittyvät riskit, compliance-asioihin liittyvät riskit, rikokset ja maineriskit sekä kuolemantapauksiin, vakaviin tapaturmiin ja muut henkilöstöön liittyvät riskit. Jotta tulipaloista mahdollisesti aiheutuvat omaisuusvahingot ja liiketoiminnan keskeytykset keskeisillä tuotantolaitoksilla pysyisivät mahdollisimman vähäisinä, Outokummulla on järjestelmällinen paloturvallisuuden ja vahingontorjunnan arviointiohjelma.

Rahoitusriskit

Outokummun kannalta keskeisiä rahoitusriskejä ovat nikkelin, raudan, molybdeenin, energian ja polttoaineiden hinnanvaihtelut; valuuttamuutokset, jotka vaikuttavat euroon, Yhdysvaltain dollariin, Ruotsin kruunuun ja Englannin puntaan; Yhdysvaltain dollariin, euroon ja Ruotsin kruunuun liittyvät korkomuutokset; luottolimiittien muutokset; asiakkaisiin ja muihin liikekumppaneihin (mukaan lukien rahoituslaitokset) liittyvät vastapuoliriskit; maksuvalmiuteen ja jälleenrahoitukseen liittyvät riskit; rahoitussopimusten tai muiden lainaehtojen kovenanttiriski, joka voi johtaa lainojen ennenaikaiseen erääntymiseen ja maksukyvyttömyystilanteeseen; ja etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen osake- ja korkosijoitusten hintoihin liittyvät riskit sekä etuus pohjaisten eläkejärjestelyjen vastuiden arvostusparametreihin, erityisesti pitkiin korkoihin liittyvät riskit.

Lyhyen aikavälin riskit ja epävarmuustekijät

Outokummun lyhyen aikavälin riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat: yhtiön uuden vision toteuttamiseen kuten kilpailukyvyyn ja tuloskehityksen parantamiseen liittyvät riskit ja epävarmuustekijät; ruostumattoman teräksen ja ferrokromin markkinakehitykseen sekä kilpailijoiden toimiin liittyvät riskit; merkittävien rahavarojen sitoutuminen käyttöpääomaan metallien hinnannousun seurauksena; uuden organisaatorakenteen toteutukseen liittyvät merkittävät epäonnistumiset tai viivästymiset sekä avainhenkilöiden menetykset; nikkelin, raudan, molybdeenin, energian ja polttoaineiden hinnanvaihtelut; euroon, Yhdysvaltain dollariin, Ruotsin kruunuun ja Englannin puntaan vaikuttavat

valuuttakurssimuutokset; asiakkaisiin ja muihin liikekumppaneihin (mukaan lukien rahoituslaitokset) liittyvät vastapuoliriskit. Mahdolliset epäsuotuisat muutokset maailmanpolitiikassa tai -taloudessa voivat haitata merkittävästi Outokummun liiketoimintaa ja pääsyä rahoitusmarkkinoille.

Merkittävät oikeudenkäynnit

Riita oikeudesta keksintöön, Outotec vs. Outokumpu

Outotecillä ja Outokummulla on vuodesta 2013 ollut riita oikeudesta keksintöön, joka liittyy ferrokrominikkelin valmistusmenetelmään. 9.1.2017 yhtiöt pääsivät sopimukseen, jonka myötä osapuolet luopuvat toisiaan kohtaan esittämistään vaatimuksista. Outotec sai yksinoikeuden myydä ja lisensoida kyseistä teknologiaa ja keksintöjä sovittua, Outokummulle maksettavaa lisenssimaksua vastaan. Outokumpu säilyttää oikeutensa käyttää keksintöjä omassa liiketoiminnassaan.

Euroopan komission määräämä kartellisakko

Maaliskuussa 2011 EU:n tuomioistuin pysytti voimassa 3,2 milj. euron suuruisen kartellisakon, jonka Euroopan komissio määräsi ThyssenKrupp Stainless AG:lle, Outokumpu Nirosta GmbH:n ("Nirosta") juridiselle edeltäjälle, joulukuussa 2006 tekemässään päätöksessä ("Vuoden 2006 päätös"). Vuoden 2006 päätös perustuu Euroopan komission vuonna 1998 tekemään päätelmään ("Vuoden 1998 päätelmä"), jonka mukaan vuosina 1993–1998 tietyt ruostumattoman teräksen tuottajat, mukaan lukien Inoxum ja eräät sen juridiset edeltäjät, rikkoivat Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen 65 artiklan 1 kohtaa osallistumalla hinnanmäärämisjärjestelyyn muiden ruostumattoman teräksen tuottajien kanssa. Väitetyssä hinnanmäärämisjärjestelyssä muutettiin ja sovellettiin yhdessä sovitulla tavalla ruostumattoman teräksen perushintaan lisättävän seosainelisan laskennassa käytettäviä viitearvoja. Vuoden 1998 päätelmästä valitettiin tämän jälkeen, ja se mitätöitiin menettelyllisistä syistä koskien Nirotan vastuuta yhden oikeudellisen edeltäjänsä osalta. Mitätöinnin seurauksena Euroopan komissio käynnisti uuden oikeudenkäynnin, joka johti Vuoden 2006 päätökseen. Nirotan valitus Vuoden 2006 päätöksestä hylättiin. Huhtikuussa 2011 Nirosta jätti valituksen (Verfassungsbeschwerde) Saksan perustuslakituomioistuimeen (Bundesverfassungsgericht) pyytäen tuomioistuinta julistamaan Vuoden 2006 päätöksen tiettyjen Saksan perustuslain (Grundgesetz) mukaisten perusoikeuksien vastaiseksi. Saksan perustuslakituomioistuin päätti 19.7.2016 hylätä valituksen. Outokumpu on päättänyt, ettei se enää ryhdy toimenpiteisiin tässä asiassa.

Myytyihin kupariliiketoimintoihin liittyvä kanne Espanjassa

Outokumpu myi koko kupariliiketoimintansa vuosina 2003–2008. Eräs myydyistä yhtiöistä ajautui sittemmin konkurssiin. Kyseisen espanjalaisen yhtiön konkurssin pesänhoitaja on nostanut Outokumpu Oyj:tä sekä kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan takaisinsaantikanteen, joka koskee konkurssiin ajautuneen espanjalaisen yhtiön yrityskaupan yhteydessä antamien lainojen takaisinsaantia. Espanjan Bilbaon ensimmäisen asteen tuomioistuin on hyväksynyt Outokumpua ja kahta ulkopuolista yhtiötä vastaan nostetun 20 milj. euron korvausvaatimuksen. Outokumpu ja kaksi muuta yhtiötä ovat valittaneet oikeuden päätöksestä.

Entiseen verokonserniin liittyvä kanne Italiassa

Joulukuussa 2015 Outokumpu Holding Italia ja Acciai Speciali Terni eli AST joutuivat kiistaan, joka liittyy entisen ThyssenKruppin verokonsolidointiin Italiassa. AST vaatii noin 23 milj. euroa ThyssenKruppin aikanaan johtamasta verokonsolidoinnista. Outokumpu Holding Italia oli ThyssenKruppin holding-yhtiö, joka siirtyi Inoxumiin carve-out -prosessissa vuonna 2011. Yhtiön 23 milj. euron vaade johtuu ThyssenKrupp Italian vuonna 2006 maksamista veroeristä, joita ei seuraavina vuosina suoritettu AST:lle. Asian käsittely tuomioistuimessa on kesken.

Kilpailuviranomaisen tutkinta Saksassa

Outokummun saksalainen tytäryhtiö Outokumpu Nirosta GmbH sai 22.9.2016 Saksan kilpailuviranomaiselta, Bundeskartellamtilta, kirjeen, jonka mukaan meneillään oleva tutkimus mahdollisista kilpailulainsäädännön rikkomuksista menneisyydessä on laajennettu koskemaan Outokumpua. Outokumpu on tehnyt väitteistä sisäiset tutkimukset ja on sitä mieltä, että virallinen tutkimus on aiheeton.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Outokummun johtoryhmä

Outokummun vision ja strategian mukainen organisaatio astui voimaan 1.6.2016, ja siitä alkaen Outokummun johtoryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

- Roeland Baan, toimitusjohtaja ja Europe-liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja
- Christoph de la Camp, talous- ja rahoitusjohtaja (1.7.2016 alkaen)
- Michael S. Williams, Americas-liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja
- Kari Tuutti, Long Products -liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja
- Olli-Matti Saksi, Europen myyntijohtaja
- Liam Bates, Europen toimitusketjun johtaja
- Maciej Gwozdz, Europen tuotantojohtaja (1.10.2016 alkaen)
- Pekka Erkkilä, teknologiajohtaja
- Jan Hofmann, liiketoiminnan muutos- ja IT-johtaja
- Johann Steiner, henkilöstöjohtaja
- Saara Tahvanainen, viestintä- ja sijoittajasuhdejohtaja

Varsinainen yhtiökokous

Outokummun varsinainen yhtiökokous pidettiin 6.4.2016. Yhtiökokous vahvisti vuoden 2015 tilinpäätöksen ja myönsi vastuuvapauden yhtiön johdolle. Yhtiökokous päätti myös, että vuodelta 2015 ei jaeta osinkoa. Yhtiökokous hyväksyi ehdotukset hallituksen valtuuttamisesta päättämään omien osakkeiden hankinnasta sekä osakeannista ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta. Yhtiökokous hyväksyi myös nimitystoimikunnan ehdotukset hallituksen jäsenistä ja palkkioista.

Yhtiökokous päätti, että hallituksen jäsenmäärä on yhteensä yhdeksän. Toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä, yhtiökokous valitsi hallituksen jäseniksi hallituksen nykyisistä jäsenistä uudelleen Markus Akermannin, Roberto Gualdonin, Stig Gustavsonin, Heikki Malisen, Saila Miettinen-Lähteen, Elisabeth Nilssonin, Jorma Ollilan ja Olli Vaartimon. Uutena jäsenenä hallitukseen valittiin Kati ter Horst. Yhtiökokous valitsi uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi Jorma Ollilan ja varapuheenjohtajaksi Olli Vaartimon.

Nimitystoimikunta

Outokummun osakkeenomistajien nimitystoimikunnan muodostavat neljä suurinta yhtiön osakeluetteloon 1.10. rekisteröityä Outokummun osakkeenomistajaa ja lisäksi Outokummun hallituksen puheenjohtaja toimii sen asiantuntijajäsenenä. Nimitystoimikunnan tehtävänä on vuosittain valmistella varsinaiselle yhtiökokoukselle ehdotus hallituksen jäsenistä ja hallituspalkkioista.

Outokummun neljä suurinta osakkeenomistajaa 1.10.2016 olivat Solidium Oy, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen ja Kansaneläkelaitos. Nämä osakkeenomistajat nimesivät nimitystoimikuntaan seuraavat edustajat:

- Solidium Oy:n toimitusjohtaja Kari Järvinen
- Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varman talousjohtaja Pekka Pajamo
- Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen toimitusjohtaja Timo Ritakallio
- Kansaneläkelaitoksen sijoitusjohtaja Tuula Korhonen

Nimitystoimikunta ehdottaa Outokummun vuoden 2017 yhtiökokoukselle hallituksen jäsenmääräksi yhteensä kahdeksan, ja että toimikaudeksi, joka päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä, hallituksen jäseniksi valitaan hallituksen nykyisistä jäsenistä Markus Akermann, Roberto Gualdoni, Kati ter Horst, Heikki Malinen, Saira Miettinen-Lähde, Jorma Ollila ja Olli Vaartimo sekä uutena jäsenenä Eeva Sipilä. Ehdotuksen mukaan Jorma Ollila valittaisiin uudelleen hallituksen puheenjohtajaksi ja Olli Vaartimo varapuheenjohtajaksi.

Markkinoiden ja liiketoiminnan näkymät

Markkinanäkymät

Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä ruostumattoman teräksen maailmanlaajuisen reaalkysynnän odotetaan kasvavan 3,5 % 9,9 milj. tonniin vuoden 2016 neljänneestä neljänneksestä. Kasvun arvioidaan olevan voimakkainta EMEAssa, missä kysynnän odotetaan kasvavan 5,2 % edellisestä neljänneksestä, kun taas Amerikassa kysynnän odotetaan kasvavan 4,2 % ja Aasian ja Tyynenmeren alueella 2,9 %. Vuoden 2017 maailmanlaajuisen kokonaiskysynnän ennustetaan olevan 40,1 milj. tonnia ja kasvavan 4,2 % edellisestä vuodesta. Kasvun odotetaan olevan vahvinta Aasian ja Tyynenmeren alueella, missä kysynnän odotetaan kasvavan 4,9 %, kun taas Amerikassa kysynnän odotetaan kasvavan 2,4 % ja EMEAssa 2,3 %.

Ruostumattomien terästuotteiden reaalkysynnän markkinakehitys 2015–2020

Miljoonaa tonnia	2015	2016e	2017e	2018e	2019e	2020e
EMEA	7,3	7,4	7,6	7,7	7,9	8,1
Amerikka	3,5	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8
APAC	26,6	27,6	29,0	30,4	31,8	33,2
Yhteensä	37,4	38,5	40,1	41,8	43,5	45,2

Source: SMR tammikuu 2017

e = ennuste

Ruostumattoman teräksen pitkän aikavälin näkymät ovat yhä myönteiset. Keskeisten maailmanlaajuisen kehitystrendien – kaupungistumisen, modernisaation ja liikkuvuuden lisääntymisen – sekä energian, ruoan ja veden kysynnän kasvun odotetaan lisäävän ruostumattoman teräksen kysyntää tulevaisuudessa. Kulutuksen arvioidaan vuosina 2017–2020 kasvavan melko tasaisesti eri loppukäyttäjäsegmenteissä. SMR ennustaa kysynnän kasvavan 5,3 % arkkitehtuurissa, rakennusteollisuudessa ja infrastruktuurissa, 5,1 % autoteollisuudessa ja raskaassa liikenteessä, 4,7 % kulutustavara- ja lääketeollisuudessa, 1,9 % kemian-, petrokemian- ja energianteollisuudessa sekä 0,4 % teollisuustuotannossa ja raskaassa teollisuudessa.

Näkymät vuoden 2017 ensimmäiselle neljännekselle

Ruostumattoman teräksen markkinoiden odotetaan olevan ensimmäisellä neljänneksellä kaudelle tyypillisesti vahvat, kun kysynnän odotetaan pysyvän hyvänä sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa. Siten ensimmäisen neljänneksen toimitusmäärien odotetaan kasvavan Europe-liiketoiminta-alueella ja kasvavan merkittävästi Americas-liiketoiminta-alueella vuoden 2016 neljänneestä neljänneksestä. Lisäksi kustannussäästöjen odotetaan jatkuvan suunnitellusti ja vaikuttavan ensimmäiseen neljännekseen positiivisesti. Ferrokromin sopimushinnan nousulla on merkittävä positiivinen vaikutus Europe-liiketoiminta-alueen kannattavuuteen.

Näin ollen Outokummun oikaistun käyttökatteen (engl. adjusted EBITDA) odotetaan olevan yli 250 milj. euroa vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä.

Tähän mennessä saavutetun velan vähentämisen vuoksi Outokumpu päivittää vuoden 2017 nettovelkatavoitteensa ja odottaa nettovelan laskevan alle 1,1 mrd. euron vuoden 2017 lopussa.

Hallituksen esitys voitonjaosta

Yhtiön hallitus on vahvistanut osinkopolitiikan, jonka mukaan maksettavien osinkojen määrä on suhdannekierron aikana vähintään kolmasosa yhtiön tilikausien voitosta, ja tavoitteena on maksaa osakkeenomistajille vakaata vuotuista osinkoa. Hallitus ottaa vuotuista osingonjakoesitystä tehdessään huomioon tuloskehityksen ohella myös konsernin investointi- ja kehittämistarpeet.

31.12.2016 emoyhtiön tilinpäätöksen mukaan emoyhtiön jakokelpoiset varat olivat yhteensä 2 247 milj. euroa, mikä sisältää kertyneet voittovarot 123 milj. euroa.

Hallitus esittää 21.3.2017 pidettävälle yhtiökokoukselle, että emoyhtiön jakokelpoisista varoista jaetaan osinkoa 0,10 euroa osakkeelta vuodelta 2016 ja loppuosa jakokelpoisista varoista jätetään voittovarojen tilille.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

Kvarttolevytehtaan myynti Yhdysvalloissa

Outokumpu kertoi 25.1.2017 myyvänsä New Castlessa Indianassa Yhdysvalloissa sijaitsevan kvarttolevytehtaan yhdysvaltalaiselle pääomasijoitusyhtiö D'Orazio Capital Partnersille sekä tehtaan nykyiselle johdolle. Yrityskaupan kauppahinta on arviolta noin 28 milj. euroa riippuen käyttöpääoman määrästä kaupan toteutushetkellä. Yrityskauppa vähentää Outokummun nettovelkaa vastaavasti. Yrityskaupan taloudellinen vaikutus ei ole materiaallinen, ja se raportoidaan oikaisuna vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen tuloksessa. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kvarttolevytehdas esitetään myytävänä olevina varoina.

Muutos raportointikäytäntöihin

Outokumpu kertoi 26.1.2017 muuttavansa raportointikäytäntöjään vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen osavuositarkastuksesta alkaen. Outokummun tuloskehityksen tärkein mittari on jatkossa

oikaistu käyttökate. Oikaisujen sisältö muuttuu, ja jatkossa oikaistu käyttökate sisältää raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisista johtuvat voitot/tappiot.

Helsingissä 2.2.2017

Hallitus

Tilinpäätöslyhennelmä

Lyhennetty tuloslaskelma

Milj. EUR	1.10.–31.12. 2016	1.7.–30.9. 2016	1.10.–31.12. 2015	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Liikevaihto	1 506	1 419	1 435	5 690	6 384
Hankinnan ja valmistuksen kulut	-1 400	-1 301	-1 438	-5 298	-6 273
Bruttokate	106	117	-3	392	111
Liiketoiminnan muut tuotot	27	4	427	88	472
Myyntin ja hallinnon kulut ¹⁾	-60	-56	-74	-331	-342
Liiketoiminnan muut kulut	-4	-26	-9	-46	-13
Liiketulos	69	40	341	103	228
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksista	3	2	47	5	49
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkokulut	-27	-27	-34	-105	-130
Muut nettorahoituskulut	-2	-3	-2	-15	-20
Tulos ennen veroja	43	13	352	-13	127
Tuloverot	149	0	-44	156	-41
Tilikauden tulos	192	13	308	144	86
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille	192	13	309	144	96
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-1	-	-9
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta tuloksesta laskettu laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, EUR :	0,46	0,03	0,74	0,35	0,23

¹⁾ 100 milj. euron myynnin ja hallinnon kulujen vähennystavoitteen lähtötaso 400 milj. euroa sisältää 58 milj. euroa kustannuksia, jotka vuonna 2015 raportoitiin hankinnan ja valmistuksen kuluissa. Vuoden 2016 vastaavat kulut raportoitiin myynnin ja hallinnon kuluina.

Laaja tuloslaskelma

Milj. EUR	1.10.–31.12. 2016	1.7.–30.9. 2016	1.10.–31.12. 2015	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Tilikauden tulos	192	13	308	144	86
Muut laajan tuloksen erät					
Erät jotka siirretään myöhemmin tulosvaikutteisiksi:					
Muuntoerot					
Muuntoerojen muutos	31	-5	20	-3	75
Luokittelun muutoksesta johtuva siirtäminen laajasta tuloksesta tulosvaikutteiseksi eräksi	-	-	-17	-2	-17
Myytavissä olevat sijoitukset	2	-3	0	-0	-1
Rahavirran suojaukset	1	-2	3	-4	2
Erät joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:					
Etuuspohjaisten järjestelyiden uudelleenarvostus					
Muutokset tilikauden aikana	31	-14	-31	-63	3
Uudelleenarvostukseen liittyvät verot	20	0	-7	20	-7
Osuus osakkuusyhtiöiden ja yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	0	0	0	0	-1
Muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen	85	-24	-32	-53	56
Tilikauden laaja tulos	276	-11	276	91	142
Jakautuminen:					
Emoyhtiön omistajille	276	-11	277	91	150
Määräysvallattomille omistajille	-	-	-1	-	-8

Lyhennetty tase

Milj. EUR	31.12.2016	30.9.2016	31.12.2015
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineettomat hyödykkeet	504	494	498
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	2 874	2 890	3 005
Osuudet osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä	67	64	63
Muut rahoitusvarat	54	48	41
Laskennalliset verosaamiset	204	25	16
Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat varat	45	20	35
Myyntisaamiset ja muut saamiset	2	6	40
Pitkäaikaiset varat yhteensä	3 750	3 546	3 698
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	1 232	1 180	1 251
Muut rahoitusvarat	50	37	53
Myyntisaamiset ja muut saamiset	687	686	686
Rahavarat	204	213	186
Lyhytaikaiset varat yhteensä	2 173	2 116	2 177
Myytävinä olevat varat	67	-	-
VARAT YHTEENSÄ	5 990	5 662	5 874
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	2 416	2 137	2 329
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	987	1 109	1 249
Muut rahoitusvelat	4	4	9
Laskennalliset verovelat	22	9	16
Veloitteet etuuspohjaisista järjestelyistä sekä muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	356	424	369
Varaukset	118	126	113
Ostovelat ja muut velat	37	37	48
Pitkäaikaiset velat yhteensä	1 525	1 709	1 805
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	458	500	547
Muut rahoitusvelat	63	32	50
Varaukset	15	23	23
Ostovelat ja muut velat	1 471	1 261	1 121
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 007	1 816	1 741
Myytävinä oleviin varoihin liittyvät velat	43	-	-
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ	5 990	5 662	5 874

Lyhennetty rahavirtalaskelma

Milj. EUR	1.10.–31.12. 2016	1.7.–30.9. 2016	1.10.–31.12. 2015	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Tilikauden tulos	192	13	308	144	86
Oikaisuerät					
Poistot ja arvonalentumiset	60	79	68	252	304
Muut ei-rahavirtavaikuttaneet oikaisut	-166	-21	-409	-118	-401
Käyttöpääoman muutos	158	32	69	307	223
Käytetyt varaukset ja maksetut veloitteet etuusperusteisista järjestelyistä ja muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista	-22	-17	-13	-94	-130
Saadut osingot ja korot	0	0	2	1	4
Maksetut korot	-21	-23	-20	-94	-111
Maksetut verot	-1	-2	-4	-9	-11
Liiketoiminnan nettorahavirta	199	61	2	389	-34
Liiketoimintojen hankinnat vähennettyinä hankintahetken rahavaroilla	-10	1	-	-9	-
Investoinnit	-56	-26	-48	-156	-151
Tytäryhtiöiden myynnit vähennettyinä veroilla ja luovutetuilla rahavaroilla	-	49	375	72	375
Omaisuuksien myynti	0	1	3	8	23
Muu investointien rahavirta	0	0	-11	4	-8
Investointien nettorahavirta	-67	26	319	-81	239
Rahavirta ennen rahoitusta	133	87	321	308	205
Määräysvallattoman omistajan pääoman sijoitus	-	-	-	-	41
Omien osakkeiden hankinta	-	-	-	-7	-
Pitkäaikaisten lainojen nostot	2	-	1	369	316
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-233	-26	-259	-685	-648
Lyhytaikaisten lainojen muutos	85	-8	-102	-13	78
Muu rahoituksen rahavirta	2	5	-1	45	0
Rahoituksen nettorahavirta	-144	-29	-361	-291	-213
Rahavarojen nettomuutos	-11	58	-40	17	-8
Rahavarat tilikauden alussa	213	156	225	186	191
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	2	0	1	1	2
Rahavarojen nettomuutos	-11	58	-40	17	-8
Rahavarat tilikauden lopussa	204	213	186	204	186

Laskelma oman pääoman muutoksista

Milj. EUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma										Määräys- vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Muut rahastot	Arvon- muutos- rahasto	Kumula- tiiviset muunto- erot	Etuusperusteisten järjestelyiden uudelleen- arvostus	Omat osakkeet	Kertyneet voittovarot			
Oma pääoma 1.1.2015	311	714	2 103	5	5	-49	-89	-23	-846	0	2 132	
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	96	-9	86	
Muut laajan tuloksen erät	-	-	-	-	1	57	-4	-	-1	1	56	
Tilikauden laaja tulos	-	-	-	-	1	57	-4	-	95	-8	142	
Liiketoimet omistajien kanssa												
Sijoitetut ja jaetut varat												
Vaihtovelkakirja	-	-	-	-	-	-	-	-	45	-	45	
Määräysvallattoman omistajan pääoman sijoitus ¹⁾	-	-	-	-	-	-	-	-	-	41	41	
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	-	-	2	-0	-	1	
Muutokset omistusosuuksissa												
Määräysvallattomien omistajien osuuksien myynti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-32	-32	
Oma pääoma 31.12.2015	311	714	2 103	5	6	8	-92	-21	-704	-	2 329	
Oma pääoma 1.1.2016	311	714	2 103	5	6	8	-92	-21	-704	-	2 329	
Tilikauden tulos	-	-	-	-	-	-	-	-	144	-	144	
Muut laajan tuloksen erät	-	-	-	-	-4	-5	-43	-	0	-	-53	
Tilikauden laaja tulos	-	-	-	-	-4	-5	-43	-	144	-	91	
Liiketoimet omistajien kanssa												
Sijoitetut ja jaetut varat												
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-	-	-	-	9	-7	-	3	
Hankitut omat osakkeet	-	-	-	-	-	-	-	-7	-	-	-7	
Muut	-	-	-	-2	-	-	-	-	2	-	-	
Oma pääoma 31.12.2016	311	714	2 103	2	1	3	-135	-19	-564	-	2 416	

¹⁾ Määräysvallattoman omistajan pääoman sijoitus liittyy SKS:n osakepääoman maksamatta olleen osuuden maksuun.

TILINPÄÄTÖSLYHENNELMÄN LIITETIETOJA

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Tämä tilinpäätöstiedote on laadittu IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardin mukaisesti. Tämän tilinpäätöstiedotteen vuositason luvut ovat tilintarkastettuja.

Tilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja laatimisperiaatteita kuin vuoden 2015 tilinpäätöksessä lukuun ottamatta seuraavia muutettuja standardeja, jotka on otettu käyttöön 1.1.2016 ja jotka ovat vaikuttaneet informaation esittämiseen tässä tilinpäätöstiedotteessa:

- IFRS-standardien vuosittaiset parannukset, muutuskokoelma 2012–2014: Muutos IAS 34 Osavuosikatsaukset -standardiin. Liitetietoja voidaan esittää muualla osavuosikatsauksessa viittaamalla niihin tilinpäätösosiossa.
- Muutos IAS 1:een Tilinpäätöksen esittäminen: Tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja koskeva hanke. Muutoksilla on tarkoitus rohkaista yhteisöjä käyttämään harkintaa tilinpäätöksessä esitettäviä tietoja määritettäessä. Muutoksilla selvennetään esimerkiksi olennaisuuden käsitteen soveltamista.

Kaikki tilinpäätöstiedotteessa esitetyt luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluvusta. Tunnusluvut on laskettu käyttäen tarkkoja arvoja.

Outokummun liikevaihto, tulos ja käyttöpääoma vaihtelevat vuosineljännekseltä toiselle riippuen esimerkiksi teollisuuden kysynnästä, työpäivien lukumäärästä ja loma-ajoista.

Johdon harkintaan perustuvat ratkaisut ja arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laadinta IFRS:n mukaan edellyttää johdon tekevän harkintaan perustuvia ratkaisuja sekä sellaisten arvioiden ja oletusten käyttämistä, jotka vaikuttavat taseen laadintahetken varojen ja velkojen määriin, ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin raportointikaudella. Arviot perustuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymisajankohtana, mutta on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista ja oletuksista.

Raportoitavat segmentit

Outokumpu otti vuoden 2016 ensimmäisestä neljänneksestä lähtien käyttöön uuden segmenttiraportointirakenteen, joka perustuu kolmeen liiketoiminta-alueeseen: Europe, Americas ja Long Products. Europe ja Americas tarjoavat koko litteiden tuotteiden valikoiman näillä kahdella markkina-alueella, kattaen kaikki Outokummun nauha- ja levytoiminnot. APAC-alueen myyntiverkosto raportoidaan osana Europea. Long Products kattaa koko pitkien tuotteiden valikoiman. Liiketoiminta-alueet muodostavat Outokummun IFRS:n mukaiset raportoitavat segmentit. Muu toiminta käsittää raportoitaville segmenteille kuulumattomat liiketoiminnot, teolliset omistukset sekä kulut, joita ei kohdisteta liiketoiminta-alueille.

Osakepalkkiojärjestelmät

Outokummun osakepalkkiojärjestelmät ovat suoritepohjainen osakeohjelma 2012 (ansaintajaksot 2014–2016, 2015–2017 ja 2016–2018), rajoitettuja osakkeita koskeva ohjelma (ansaintajaksot 2014–2016, 2015–2017 ja 2016–2018) sekä osakepohjaiset kannustinohjelmat toimitusjohtajalle ja johdolle.

Suoritepohjaisen osakepalkkio-ohjelman ansaintajakso 2013–2015 päättyi ja saavutettujen tulosten perusteella osallistujille maksetaan 65,1 % tavoitepalkkioista. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen yhteensä 178 789 osaketta suoritettiin 84 henkilölle. Rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman ansaintajaksoon 2013–2015 liittyen

kahdelle osallistujille luovutettiin ohjelman ehtojen perusteella yhteensä 7 426 verovaikutus huomioiden. Outokumpu käytti palkkioiden maksuun hallussaan olevia omia osakkeita.

Hallitus vahvisti joulukuussa 2015 suoritepohjaisen osakeohjelman ansaintakauden 2016–2018 aloittamisen vuoden 2016 alusta lukien. Ansaintakaudelta suoritettavien osakkeiden maksimimäärä (verot mukaan lukien) on 2 651 650 kappaletta. Ohjelman osallistujamäärä oli 31.12.2016 yhteensä 120 henkilöä. Suoritepohjaisen osakeohjelman ansaintakauteen vuonna 2016 sovelletut kriteerit olivat Outokummun kannattavuus ja pääoman käytön tehokkuus verrokkiryhmään verrattuna, sekä Outokummun velkaantumisasaste vuonna 2018.

Hallitus vahvisti joulukuussa 2015 rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman uuden ansaintakauden 2016–2018 aloittamisen vuoden 2016 alusta lukien. Emoyhtiön toimitusjohtaja vahvistaa osakeohjelman osakepalkkiot vuosittain hallituksen myöntämän valtuutuksen perusteella kuitenkin siten, että mahdolliset osakepalkkiot konsernin johtoryhmän jäsenille hyväksyy hallitus. Järjestelystä suoritettavien osakkeiden maksimimäärä on 330 000 (verot mukaan lukien) ja sen piirissä oli raportointikauden päättyessä 19 henkilöä.

Hallitus päätti joulukuussa 2015 toimitusjohtajaa koskevan osakepohjaisen kannustinohjelman alkamisesta vuoden 2016 alusta lukien. Ohjelman mukaisesti toimitusjohtaja on oikeutettu vastaanottamaan yhteensä 1 157 156 osaketta (brutto, sisältäen verot) edellyttäen, että hän itse hankki Outokummun osakkeita miljoonalla eurolla 20.2.2016 mennessä. Palkkio-osakkeet suoritetaan toimitusjohtajalle neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2016, 2017, 2018 ja 2019 lopussa. Toimitusjohtajan tulee pitää omistuksessaan toimitusjohtajansa ajan vähintään omaa sijoitustaan vastaava määrä osakkeita sekä vuoden 2016 lopussa hänelle suoritettu nettomäärä palkkio-osakkeita (25 % kokonaisosakemäärästä). Hallitus hyväksyi joulukuussa 2016 toimitusjohtajan osakepohjaisen kannustinohjelman ensimmäisen osakepalkkioerän maksamisen. Soveltuvien verojen vähentämisen jälkeen toimitusjohtajalle luovutettiin 185 077 osaketta.

Huhtikuussa 2016 Outokummun hallitus hyväksyi uuden osakepohjaisen kannustinohjelman yhtiön johdolle vuosille 2016–2020. Ohjelman mukaisesti osallistujat sijoittivat 30–120 % yhden vuoden perusbruttopalkastaan Outokummun osakkeisiin joulukuun 2016 loppuun mennessä. Ohjelman osallistujat ovat oikeutettuja vastaanottamaan jokaista hankkimaansa yhtä osaketta kohden kaksi brutto-osaketta, josta vähennetään soveltuvat verot ja jäljelle jäävä nettomäärä suoritetaan osallistujille Outokummun osakkeina. Palkkio-osakkeet suoritetaan osallistujille neljässä yhtä suuressa erässä vuosien 2017, 2018, 2019 ja 2020 lopussa. Vastaanottaakseen palkkio-osakkeet osallistujien tulee pitää omistuksessaan vähintään omaa sijoitustaan vastaava määrä osakkeita palkkio-osakkeiden erääntymiseen asti. Kannustinohjelman perusteella suoritettavien palkkio-osakkeiden enimmäismäärä on 2 184 702 osaketta (brutto, sisältäen verot) ja sen piirissä on 32 henkilöä.

Toukokuussa 2016 Outokumpu hankki omia osakkeita noin 7 milj. eurolla tarkoituksenaan käyttää niitä osakepohjaisten kannustinohjelmien mukaisten osakemaksujen kattamiseen.

Hallitus vahvisti joulukuussa 2016 suoritepohjaisen osakeohjelman ja rajoitettuja osakkeita koskevan ohjelman uuden ansaintakauden 2017–2019 aloittamisen vuoden 2017 alusta.

Tytäryritysten myynnit

Helmikuussa 2016 Outokumpu ilmoitti myyneensä jäljellä olleen 5 % osuuden Kiinassa sijaitsevasta Shanghai Krupp Stainless -tytäryrityksestään. Myynti kirjattiin vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen. Toukokuussa Outokumpu sopi kaupan lopullisista ehdoista. SKS:n 5 % osuuden lopullinen kauppahinta nousi 92 milj. euroon kaikkien oikaisujen jälkeen ja Outokumpu kirjasi vuoden 2016 toisen neljänneksen tulokseensa 24 milj. euron lisämyyntivoiton verovaikutuksella vähennettynä. Outokummun kirjaama myyntivoitto koko 60 %:n osuudesta SKS:ssä verovaikutuksella vähennettynä on siten yhteensä 412 milj. euroa.

Huhtikuussa 2016 Outokumpu myi Kiinassa sijaitsevan tytäryrityksensä, palvelukeskus Outokumpu Stainless International (Guangzhou) Ltd.:n. Myyntivoitto oli 6 milj. euroa. Myynnin vaikutus konsernin taseeseen oli vähäinen.

Syyskuussa 2016 Outokumpu osti saksalaisen ruostumattoman teräksen jakelijan Hernandez Edelstahl GmbH:n optimoidakseen entisestään Outokummun asiakaspalvelua Euroopassa. Outokummun hallussa oli ennen

yrittäjäosakkeita 33,3 % yhtiön osakkeista ja se yhdisteltiin konsernitilinpäätökseen osakkuusyhtiönä. Hankittuihin varoihin ja vastattavaksi otettuihin velkoihin sisältyi pitkäaikaisia varoja 15 milj. euroa, lyhytaikaisia varoja 21 milj. euroa ja lyhytaikaisia velkoja 45 milj. euroa. Maksettu kauppahinta vähennettynä hankitun yhtiön rahavaroilla oli 9 milj. euroa. Hankinnasta syntyneestä liikearvosta 19 milj. euroa kirjattiin välittömästi vastaavan suuruinen arvonalentumistappio. Outokummun Hernandezilta olevien myyntisaamisten kaupantekohetken arvonalentumistappioiden peruuttaminen 22 milj. euroa kumosi liikearvon arvonalentumistappion ja kaupan liittyvien muiden kulujen vaikutuksen konsernin tulokseen.

Vuonna 2016 Outokumpu teki päätöksen osana Americas-segmenttiä raportoidun tytäryritys Outokumpu Stainless Plate, LLC:n myymisestä. Päätöksen seurauksena tytäryritys esitetään vuoden 2016 konsernitilinpäätöksessä myytävänä olevien omaisuuserien ryhmänä. Merkittävimmät myytävänä oleviin varoihin sisältyvät erät ovat aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet (35 milj. euroa), vaihto-omaisuus (14 milj. euroa) sekä laskennalliset verosaamiset (8 milj. euroa). Myytävänä oleviin varoihin liittyviin velkoihin sisältyvistä eristä merkittävin on etuuspohjaisesta järjestelystä aiheutunut velka (38 milj. euroa). Yrityksen myynti tapahtui tammikuussa 2017.

Uudelleenjärjestelyt

Huhtikuussa 2016 Outokumpu ilmoitti uusista tehostamistoimenpiteistä taloudellisen kehityksen parantamiseksi. Lisätietoja uudelleenjärjestelyistä on tämän tilinpäätöstiedotteen osiossa Turvallisuus, henkilöstö ja ympäristö.

Ison-Britannian etuuspohjaisen eläkejärjestelyn sulkeminen

Lisätietoja Ison-Britannian etuuspohjaisen eläkejärjestelyn sulkemisesta on tämän tilinpäätöstiedotteen osiossa Turvallisuus, henkilöstö ja ympäristö.

Joukkovelkakirjan liikkeeseenlasku ja Outokummun luottoluokitus

Lisätietoja joukkovelkakirjasta ja luottoluokituksesta on tämän tilinpäätöstiedotteen osiossa Taloudellinen kehitys.

Tilinpäätöspäivän jälkeiset tapahtumat

Lisätietoja tilinpäätöspäivän jälkeisistä tapahtumista on tämän tilinpäätöstiedotteen osiossa Katsauskauden jälkeiset tapahtumat.

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Milj. EUR	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Kirjanpitoarvo tilikauden alussa	3 005	3 138
Muuntoerot	8	132
Lisäykset	151	129
Hankitut tytäryritykset	3	-
Vähennykset	-29	-13
Myydyt tytäryritykset	-2	-86
Uudelleenryhmittelyt	-1	-2
Poistot ja arvonalentumiset	-225	-293
Uudelleenryhmittelyt myytävänä oleviin varoihin	-35	-
Kirjanpitoarvo tilikauden lopussa	2 874	3 005

Vastuusitoumukset

Milj. EUR	31.12.2016	31.12.2015
Kiinnitykset	3 447	3 559
Muut pantit	13	30
Annetut takaukset		
Tytäryhtiöiden puolesta kaupallisten ja muiden sitoumusten vakuudeksi	27	30
Osakkuusyhtiöiden puolesta rahoituksen vakuudeksi	-	7
Muiden yhtiöiden puolesta rahoituksen vakuudeksi	-	1
Muiden yhtiöiden puolesta kaupallisten ja muiden sitoumusten vakuudeksi	2	2
Muut vastuut	16	11
Vuokravastuut	87	72

Kiinnitykset liittyvät pääosin konsernin rahoituksen vakuusjärjestelyihin. Merkittävä osa Outokummun lainoista on vakuudellisia. Vakuutena on konsernin merkittävimpien tuotantolaitosten kiinteää omaisuutta ja tiettyjen tytäryhtiöiden osakkeita.

Outokumpu on antanut AvestaPolarit eläkejärjestelyyn liittyen vakuuden, joka sisältää yhden tytäryhtiön osakkeiden panttauksen.

Vuonna 2016 raportoidut muut pantit koskevat Outokummun osakkeita Manga LNG Oy:ssä jotka on pantattu Manga LNG Oy:n tiettyjen vastuiden vakuudeksi. Outokummun kokonaisvastuu vuoden 2016 lopussa on 22 milj. euroa, joka esitetään muissa panteissa ja muissa vastuissa. Muut vastuut sisältävät myös Outokummun osuuden Rapid Power Oy:n ja Tornion Voima Oy:n nettovelasta.

Yhtä ThyssenKruppin Inoxum-yhtiöiden puolesta antamaa takausta ei ole siirretty Outokumpu Oyj:lle 31.12.2016. Outokumpu Oyj on kuitenkin antanut ThyssenKruppille 4 milj. euron vastatakauksen tästä sitoumuksesta.

Outokummun osuus Fennovoima-investoinnista on noin 250 milj. euroa, josta 48 milj. euroa oli maksettu 31.12.2016 mennessä. Projektiin liittyvät tulevien vuosien käyttöomaisuusinvestoinnit ovat noin 10–20 milj. euroa vuodessa, ja noin puolet Outokummun kokonaisinvestoinnista toteutuu vasta rakentamisen loppuvaiheessa vuosina 2022–2023.

Konsernin muut taseen ulkopuoliset investointisitoumukset 31.12.2016 olivat 19 milj. euroa (31.12.2015: 60 milj. euroa).

Lähipiiritapahtumat

Milj. EUR	1.1.–31.12. 2016	1.1.–31.12. 2015
Tapahtumat lähipiiriyhteisöjen kanssa		
Myynnit	142	137
Ostot	-6	-6
Myyntisaamiset ja muut saamiset	29	64
Ostovelat ja muut velat	1	1

Saamisista osakkuusyhtiöiltä kirjattiin arvonalentumistappioita 12 milj. euroa vuonna 2016 arvonalentumistappioihin 31.12.2015 sisältyneen 10 milj. euron lisäksi. Kertyneiden arvonalentumistappioiden kokonaismäärä peruutettiin syyskuussa 2016.

Vuonna 2015 myytiin aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä osakkuusyhtiölle 8 milj. eurolla.

Johdannaissopimusten käyvät arvot ja nimellismäärät

EUR million	31.12.2016 Käyvät nettoarvot	31.12.2015 Käyvät nettoarvot	31.12.2016 Nimellis- määrät	31.12.2015 Nimellis- määrät
Valuutta- ja korkojohdannaiset				
Valuuttatermiinit	-25	5	2 647	2 284
Koronvaihtosopimukset	-5	-7	777	578
			Tonnia	Tonnia
Metallijohdannaiset				
Nikkelitermiinit ja -futuurit	-2	-4	27 233	32 623
Molybdeenitermiinit ja -futuurit	-	-3	-	212
Metallioptiot, myydyt	-1	-	1 800	-
Päästöoikeusjohdannaiset	-	-0	-	2 400 000
Propanijohdannaiset	-	-12	-	61 500
			MMBtu	MMBtu
Maakaasujohdannaiset	-	-1	-	705 000
	-33	-22		

Tunnusluvut neljänneksittäin

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Oikaisut										
Henkilöstön irtisanomiskulut	-	-	-2	-23	-25	-	-35	2	3	-30
SKS:n myyntivoitto	-	-	-	409	409	-	26	-	2	28
Ison-Britannian eläkejärjestelyn muutos	-	-	-	-	-	-	-	-	26	26
Calvertin tehtaan teknisiin ongelmiin liittyvät kulut ja vakuutuskorvaustuotot	-19	-	-	2	-17	25	-1	-	-	24
Uudelleenjärjestelyihin liittyvät kulut, muut kuin irtisanomiskulut	-	-	-	-	-	-8	-	-	-	-8
Guangzhou myyntivoitto	-	-	-	-	-	-	6	-	-	6
Raaka-aineisiin liittyvät varastovoitot ja -tappiot sekä metallijohdannaisvoitot ja -tappiot, tilintarkastamaton	7	-1	-8	-29	-31	-9	15	6	-0	11
EBITDA:n oikaisut	-12	-1	-10	359	336	8	11	8	30	58
Lisäksi liikelokseen										
EMEA:n uudelleenjärjestelyihin liittyvät arvonalentumiset	-	-	-	-6	-6	-	-	-	-	-
Liikelokseen oikaisut	-12	-1	-10	352	330	8	11	8	30	58
Liikelulosprosentti	-0,6	-1,5	-5,2	23,8	3,6	-0,9	0,4	2,8	4,6	1,8
Sijoitetun pääoman tuotto, %	-1,5	-1,8	-3,4	5,3	5,3	5,3	6,2	9,3	2,6	2,6
Oman pääoman tuotto, %	-10,7	-11,0	-12,9	3,9	3,9	4,1	6,0	11,9	6,4	6,4
Pitkäaikaiset korolliset velat	1 732	1 576	1 494	1 249	1 249	870	1 162	1 109	987	987
Lyhytaikaiset korolliset velat	600	747	743	547	547	848	478	500	458	458
Rahavarat	-298	-207	-225	-186	-186	-166	-156	-213	-204	-204
Korollinen nettovelka kauden lopussa	2 034	2 116	2 012	1 610	1 610	1 551	1 485	1 396	1 242	1 242
Sijoitettu pääoma kauden lopussa	4 503	4 479	4 271	4 133	4 133	3 973	3 905	3 815	3 816	3 816
Omavaraisuusaste kauden lopussa, %	32,3	33,5	33,6	39,6	39,6	39,2	37,9	37,7	40,4	40,4
Velkaantumisaste kauden lopussa, %	91,5	96,4	96,5	69,1	69,1	69,6	69,1	65,3	51,4	51,4
Korollinen nettovelka/oikaistu EBITDA	7,5	8,3	9,2	8,2	8,2	9,9	9,8	5,6	4,2	4,2
Osakekohtainen tulos, EUR	-0,10	-0,14	-0,27	0,74	0,23	-0,10	-0,05	0,03	0,46	0,35
Oma pääoma/osake kauden lopussa, EUR	5,35	5,29	4,93	5,60	5,60	5,36	5,19	5,17	5,84	5,84
Toimitukset, 1 000 tonnia										
Kylmävalssatut tuotteet	458	449	433	426	1 767	440	435	441	415	1 731
Kirkkaat kuumanauhut	93	88	79	85	346	103	113	105	104	425
Kvarttolevyt	24	31	23	24	102	28	25	21	27	100
Pitkät tuotteet	16	16	18	13	63	15	19	15	15	65
Puolituotteet	49	52	44	77	222	57	72	54	64	247
Ruostumaton teräs ¹⁾	27	29	16	23	95	24	37	26	34	121
Ferrokromi	22	23	29	54	128	33	34	29	30	126
Putkituotteet	2	3	2	2	9	0	0	0	0	1
Toimitukset yhteensä	642	640	599	627	2 509	643	664	637	626	2 570
Ruostumattoman teräksen toimitukset	620	616	570	574	2 381	610	629	608	596	2 444
Kauden henkilöstö keskimäärin	11 927	12 172	11 879	11 353	11 833	10 955	11 142	11 167	10 699	10 977

¹⁾ Mustat kuumanauhut, aihiot, teelmät ja muut ruostumattomat terästuotteet.

Liiketoiminta-alueiden tunnusluvut neljänneksittäin

Ruostumattoman teräksen toimitukset

1 000 tonnia	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe yhteensä	410	413	375	381	1 578	421	413	396	395	1 625
joista konsernin sisäiset	5	7	4	6	23	5	4	5	3	16
Americas yhteensä	133	117	139	144	533	161	177	185	167	690
joista konsernin sisäiset	0	0	12	1	14	0	0	3	0	3
Long Products yhteensä	52	62	58	42	213	50	70	59	65	245
joista konsernin sisäiset	16	22	30	12	80	18	26	25	28	97
Muu toiminta yhteensä	48	56	45	27	176	-	-	-	-	-
joista konsernin sisäiset	-	2	1	1	3	-	-	-	-	-
	620	616	570	574	2 381	610	629	608	596	2 444

Liikevaihto

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe yhteensä	1 163	1 140	1 019	995	4 316	987	958	946	1 033	3 924
joista konsernin sisäinen	36	40	49	40	165	35	36	43	36	149
Americas yhteensä	337	284	301	292	1 214	301	311	372	342	1 325
joista konsernin sisäinen	7	5	21	4	37	4	5	10	2	21
Long Products yhteensä	149	159	142	100	551	100	133	119	134	487
joista konsernin sisäinen	36	46	56	23	162	27	38	40	48	153
Muu toiminta yhteensä	274	273	231	201	979	135	132	160	145	571
joista konsernin sisäinen	75	71	79	86	311	71	75	85	62	294
	1 768	1 694	1 487	1 435	6 384	1 386	1 379	1 419	1 506	5 690

Liiketulos

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	46	57	-19	0	84	32	7	48	76	164
Americas	-48	-65	-49	-54	-216	-26	-19	-2	-13	-60
Long Products	4	5	1	-8	2	-6	-4	-0	21	11
Muu toiminta ja sisäiset erät	-12	-23	-9	403	359	-12	22	-6	-15	-12
	-10	-26	-77	341	228	-12	6	40	69	103

Oikaistu liiketulos (engl. Adjusted EBIT)

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	46	57	-17	29	115	40	36	44	69	190
Americas	-29	-65	-49	-56	-200	-50	-16	-1	-13	-81
Long Products	3	5	1	-8	2	-6	-3	-0	1	-8
Muu toiminta ja sisäiset erät	-12	-23	-9	-6	-49	-12	-8	-5	-18	-44
	8	-26	-74	-40	-132	-29	9	38	38	57

Oikaistu liiketulos (engl. Underlying EBIT)

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	27	41	-15	33	85	42	29	45	74	191
Americas	-28	-50	-44	-41	-163	-43	-24	-7	-18	-91
Long Products	3	4	3	-3	7	-4	-2	-1	0	-7
Muu toiminta ja sisäiset erät	0	-20	-11	1	-30	-15	-8	-6	-18	-48
	2	-25	-67	-11	-101	-20	-5	32	38	45

Liiketuloksen oikaisut

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	20	16	-4	-33	-1	-9	-22	3	2	-27
Americas	-21	-15	-5	-12	-54	17	4	5	5	31
Long Products	1	1	-3	-4	-5	-3	-1	1	21	18
Muu toiminta ja sisäiset erät	-12	-3	2	402	389	3	30	-1	3	35
	-12	-1	-10	352	330	8	11	8	30	58

Muun toiminnan vuoden 2015 luvut sisältävät myydyin SKS:n vaikutuksen.

EBITDA

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	98	108	32	47	286	74	47	111	118	349
Americas	-26	-43	-27	-40	-136	-12	-6	12	1	-6
Long Products	5	8	3	-6	10	-4	-2	2	23	18
Muu toiminta ja sisäiset erät	-12	-18	-5	407	372	-11	23	-5	-13	-6
	65	55	3	408	531	46	62	119	128	355

Oikaistu EBITDA (engl. Adjusted EBITDA)

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	98	108	35	71	311	81	76	107	110	374
Americas	-7	-43	-27	-42	-120	-37	-3	12	1	-27
Long Products	5	8	3	-6	10	-4	-1	2	2	-1
Muu toiminta ja sisäiset erät	-12	-18	-4	-2	-36	-11	-6	-4	-15	-37
	83	55	6	21	165	29	66	116	98	309

Oikaistu EBITDA (engl. Underlying EBITDA)

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	78	92	36	74	280	83	69	108	116	375
Americas	-5	-27	-22	-28	-83	-29	-11	6	-4	-37
Long Products	5	7	5	-1	15	-2	-1	1	2	0
Muu toiminta ja sisäiset erät	-1	-15	-6	5	-17	-14	-7	-5	-16	-41
	77	57	13	50	196	38	51	110	98	298

Poistot

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	-51	-51	-51	-41	-196	-41	-40	-40	-38	-158
Americas	-22	-22	-22	-14	-80	-13	-13	-13	-14	-54
Long Products	-2	-2	-2	-2	-8	-2	-2	-2	-2	-7
Muu toiminta	-5	-5	-4	-4	-18	-1	-1	-1	-3	-7
	-80	-81	-80	-61	-302	-58	-56	-56	-56	-226

Investoinnit

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	20	16	19	41	96	25	23	28	25	101
Americas	1	4	2	12	19	0	2	5	10	17
Long Products	1	0	1	5	7	0	1	2	5	8
Muu toiminta	4	14	6	7	32	6	2	8	20	37
	26	35	29	65	154	32	28	43	61	164

Sidottu pääoma

Milj. EUR	I/15	II/15	III/15	IV/15	2015	I/16	II/16	III/16	IV/16	2016
Europe	2 894	2 894	2 800	2 680	2 680	2 628	2 536	2 453	2 408	2 408
Americas	1 405	1 346	1 249	1 279	1 279	1 211	1 178	1 175	1 127	1 127
Long Products	176	167	166	151	151	136	132	139	139	139
Muu toiminta ja sisäiset erät	12	48	34	22	22	-8	47	32	-40	-40
	4 486	4 455	4 248	4 133	4 133	3 967	3 893	3 799	3 635	3 635

Muun toiminnan vuoden 2015 luvut sisältävät myydyn SKS:n vaikutuksen.

Taloudellisten tunnuslukujen laskentaperusteet

Oikaistu liiketulos (engl. Underlying EBIT)	= Liiketulos – oikaisuksi luokitellut erät
Oikaistu liiketulos (engl. Adjusted EBIT)	= Liiketulos – oikaisuksi luokitellut erät. Raaka-aineisiin liittyviä varastovoittoja ja -tappioita sekä metallijohdannaisvoittoja ja -tappioita ei ole luokiteltu oikaisuksi.
EBITDA	= Liiketulos ennen poistoja ja arvonalentumisia
Sijoitettu pääoma	= Oma pääoma + korollinen nettovelka + veloitteet etuuspohjaisista järjestelyistä sekä muista pitkäaikaisista työsuhde-etuuksista (netto) + korkojohdannaisvelat (netto) + korkovelat (netto) – myytävänä olevat varat (netto) – lainasaamiset – myytävissä olevat sijoitukset – käypään arvoon tulosvaikutteisesti arvostettavat sijoitukset – osuudet osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä
Sidottu pääoma	= Sijoitettu pääoma + laskennallinen verovelka (netto)
Oman pääoman tuotto (ROE)	= $\frac{\text{Tilikauden tulos (neljän vuosineljänneksen rullaava)}}{\text{Oma pääoma (neljän vuosineljänneksen rullaava keskiarvo)}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)	= $\frac{\text{Liiketulos (neljän vuosineljänneksen rullaava)}}{\text{Sijoitettu pääoma (neljän vuosineljänneksen rullaava keskiarvo)}} \times 100$
Korollinen nettovelka	= Pitkä- ja lyhytaikaiset korolliset velat – rahavarat
Omavaraisuusaste	= $\frac{\text{Oma pääoma}}{\text{Taseen loppusumma – saadut ennakot}} \times 100$
Velkaantumisaste	= $\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$
Korollinen nettovelka/oikaistu EBITDA	= $\frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oikaistu EBITDA (neljän vuosineljänneksen rullaava)}}$
Osakekohtainen tulos	= $\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{Osakkeiden keskimääräinen osakeantioikaistu lukumäärä kauden aikana}}$
Oma pääoma/osake	= $\frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden osakeantioikaistu lukumäärä kauden lopussa}}$